

SIPKE VAN DER LAND

ik heb een mes

Bert B.

Ik heb een mes

Sipke van der Land

Ik heb een mes

Met illustraties van Bert Bouman

Uitgeverij G. F. Callenbach N.V.

Nijkerk

1. Je moet maar durven

Niemand wist wat we in ons schild voerden. Mijn grote broer ging voorop en ik volgde. Zou het lukken? Bij het hek bleef hij staan, wachtte even, maar toen er geen onraad was te bespeuren, rende hij snel over het schoolplein naar de fietsenstalling. Langs de muur waren we in enkele ogenblikken bij de deur van de gymzaal. Daar stonden we uit de wind en we rilden even. Niemand had ons gezien.

Binnen hoorden we het dreunen en stampen van de volleyballers en daar bovenuit het schelle fluitje van de scheidsrechter. Het ging als elke vrijdagavond wanneer de club aan het trainen was.

Toen we zeker wisten dat het geen kwaad kon, opende Rob behoedzaam de deur en greep vliegensvlug naar de regenjas van de sportleider. Uit de zak griste hij het contactsleuteltje. Ik hield de deur zolang op een kier. Nu terug. We liepen wat we lopen konden. Aan de weg stonden we hijgend stil bij de auto, die glansde in het licht van een lantaren. Zover alles gelukt. Schuchter keken we rond, maar er was niemand op straat. Aan de overkant waren de gordijnen veilig gesloten.

Het was een dure auto, dat zag je zo. Overall glinsterde chroom. Rob stak het sleuteltje in het slot en opende het

portier en liet mij ook binnen. Onwennig schoof ik naast hem op de voorbank. Dat was het dashboard met die knopjes en klokjes en al die dingen meer. De leren zitting voelde koud aan. De straat zag er nu lang zo vertrouwd niet meer uit.

Rustig maakte Rob contact, flitste de lichten aan, startte en gaf gas. Ik schrok en wilde er wel weer uit. Maar we reden al. Op de hoek van de straat hield ik mijn hart vast en keek bang rond of er geen agent opdook of een bekende.

We zouden Soeki oppikken bij de brug; een neef van ons, ook een Indische jongen. Hij stond al klaar en zwaaide met zijn armen. Snel lieten we 'm binnen. Nu zaten we met z'n drieën naast elkaar.

Ze hadden het beiden al zo vaak gedaan. Spottend vroegen ze of ik niet bang was. Ik zei van niet en beet op mijn lippen. De opwinding kreeg me te pakken. 't Kon toch best mooi worden, je moet maar durven, dat is alles.

Bij de molen schoten we de polderweg in. Daar waren geen lantarens. De lichtbundels stoven voor ons uit, hoe langer hoe harder.

Nu hadden we de ruimte, maar toch kreeg ik het een beetje benauwd.

— Hoe moeten we dan terug? vroeg ik.

— Kan niks schelen, merk je vanzelf.

In korte tijd waren we bij het kanaal en daar kozen we de grote weg. In de bocht gierden de banden en de versnelling vlak naast mijn voeten kreeg het te kwaad en maakte

een krakend geluid. Soeki vond dat de chauffeur het te bont maakte. Maar opzettelijk ging hij nu juist ontzettend hard, ik geloof wel honderd twintig kilometer. Het gaf tenminste hele schokken toen we moesten afremmen om de Achterweg in te komen. We moesten ons goed vasthouden. Gelukkig minderden we daar vaart en na een paar honderd meter bleven we stilstaan, de auto een beetje in de berm.

We konden weer op adem komen. Wat een daverende kracht heeft zo'n motor, gewoonweg enorm!

Rob keek me triomfantelijk aan.

— Knap stukkie werk, hè?

— Licht uit, zei Soeki, — je weet nooit of er iemand voorbijkomt en dan zien ze ons.

Plotseling zaten we in het volslagen donker. Geen hand voor ogen meer te zien.

— Hier heb je een sigaret.

Ik voelde er één in m'n hand gestopt en moest wel meedoen, hoewel ik er maar weinig aan vond. De lucifer vlamde even fel op en toen bleven alleen drie roodgloeiende puntjes over. Ik blies de rook dadelijk weer uit en nam af en toe een spaarzaam trekje.

Tevreden zei Rob dat hij zich net een rijke directeur voelde. Soeki vond dat ze twee ministers waren met een zootje bij zich. Smalend lachten ze me uit. Ik reageerde niet. Flink blijven, dacht ik, binnenkort tel je ook mee. De sportleider moest eens weten! Hij had er natuurlijk geen idee van hoe gemakkelijk hij het ons ge-

maakt had. Toch wel eens goed voor die man; zoveel geld, daar mag een ander ook wel eens van meegenieten. De jongens fantaseerden verder en het leek wel of ze volkomen op hun gemak waren. Maar waarom gingen ze niet . . .

— Daar komt iemand!

— Stil jô, schreeuw niet zo!

Ik had een deur zien opengaan. Een streep licht viel naar buiten en was ook zo weer verdwenen. 't Was bij een boerderij.

— Ja echt, bij die boerderij, kijk daar, waar je dat zwakke licht achter de gordijnen ziet.

— Ik zie niks, je kletst, je bent zeker bang in het donker!

— Waarom gaan we niet terug, je kunt toch nooit weten?

Maar ze wilden niet en vonden dat ik me afschuwelijk aanstelde. Bovendien duurde de volleybalclub nog een half uur en in tien minuten konden we terug zijn. Ik bleef rondkijken in het donker, maar zag niets dan de drie rode puntjes vlakbij. De halve sigaret gooide ik uit het raampje. Popelend wachtte ik tot ze ook klaar zouden zijn. Schoten ze maar wat op! Ze zwetsten maar aan één stuk door. De minuten duurden lang, veel te lang. Stom eigenlijk dat ze hier bleven staan. 'k Had duidelijk gezien dat er iemand naar buiten kwam. Een stel jongens in een grote auto, dat is toch altijd verdacht. Waarom gingen we niet gauw verder. Allemaal kostbare tijd verspillen. Plotseling schrokken we hevig. Zaklantarens verblindden ons, een portier werd opengerukt en een paar zware stem-

Ik heb een mes

men vroegen wat dat te betekenen had.

— Geef gas, riep Soeki.

Maar de andere deur ging open en met een snelle greep was het sleuteltje eruit.

— Wie zijn jullie?

— O kijk, daar heb je de schrik van het dorp, Robbie Vogelsang!

— Die auto hebben jullie zeker gestolen, hè? Ja, vorige week zagen we jullie hier ook wel stiekem staan met de lichten uit!

— Kom eruit, ga mee, we bellen de politie, gauw een beetje!

Er was geen redden meer aan, we zaten vast. Betrapt. Verloren. Gedwee stapten we uit.

— Ja hoor es, we zullen 'm gelijk terugbrengen, we hebben 'm maar even meegenomen, hij gaat nou terug.

— Geen sprake van, ga mee, vooruit, loop maar voor, jullie!

Daar gingen we dan. Robs poging was mislukt. Ze volgden ons op de voet, de boer en twee zoons, bomen van kerels.

De boerin kwam al naar buiten. Ze hield de deur open. In het voorhuis keken we elkaar aan en wachtten wat de boer zou zeggen. We zagen hem iedere zondag in de kerk. Zelfs als je helemaal achterin zat, kon je zijn vuurrode nek zien.

— Nou, je blijft daar zitten op die kisten en mijn vrouw belt de politie op.

Rob probeerde opnieuw de boer ervan te weerhouden en ons eruit te praten.

Maar Soeki verknoeide de kans door te zeggen: — Waar bemoeit u zich eigenlijk mee? U heb toch niks over ons te zeggen?

— Nog brutaal ook, ventje? Wacht maar, jongetje, jij zult nog een zware pijp roken.

Hij probeerde ons verder uit te horen over de auto. Ik zweeg in alle talen.

— Jij, Rino, begin jij ook al zoals je broer? Jullie gaan van kwaad tot erger. Je moest je schamen je moeder al die ellende te bezorgen, 't is al erg genoeg dat d'r man in Indië zit, maar jullie . . .

De boerin was weer terug. Ze knikte dat het in orde was.

— Dacht ik het niet? Ik heb altijd al gezegd: die Indische mensen passen hier niet in Holland; die jongens groeien op voor galg en rad. Jullie zijn heel anders, 't is hier niks gedaan voor jullie, zei ze met een schelle stem, en ik voelde dat ze ons haatte.

Ik draaide me half om. Het werd heel stil. We keken maar zo'n beetje naar de grond. Iedereen zei altijd dat we ons moesten schamen. We moesten maar eens fatsoen leren. Konden wij er wat aan doen? Op school ook; daarom gingen we soms niet eens. Konden wij er dan wat aan doen? Altijd heibel. Ik wou wel schreeuwen dat ze allemaal makkelijk praten hebben, maar wij hadden het natuurlijk weer gedaan. Wij altijd mislukkelingen. Altijd Vogelsang en nog eens Vogelsang. Die jongens van

Vogelsang zijn zeker weer bezig geweest, was het dan.

— Denk maar niet dat het nog lang duurt zo. Vorige maand die inbraak in die kantine en nou dit weer en altijd de jongens van Vogelsang weer, hè?

Ik zag dat Rob woedend werd. Als hij zich nu maar kon beheersen. Fel keek hij de boer aan.

— Weten jullie hoe ze dat noemen, de auto van iemand anders stelen en er voor je plezier mee gaan rijden? Joy-riding. Daar staan heel strenge straffen op, jullie moesten je schamen. Je moeder heeft wat 'n verdriet van jullie!

— Ach man, hou op met je vroom geklets, wat kan mij dat allemaal schelen, ga jij maar naar de dominee, hoor! Rob was ineens opgesprongen en greep naar de klink van de deur. Maar het was te laat, de nek was 'm voor.

Nu moest ik eigenlijk het mes bij me hebben, dacht ik, dan bleven ze wel van ons af. Want het was een groot en scherp mes dat ik thuis in mijn kastje weggeborgen had liggen. Ik kneep mijn hand dicht alsof ik het omklemde. M'n tanden knarsten. Het werd beklemmend stil. En buiten kwamen weldra stemmen dichterbij.

We hoefden niet lang op de politie te wachten.

Opgebracht wegens joy-riding.

Een cel in het politiebureau. Je gaat maar zitten en wacht. De tralies zijn sterk en de muren dik. Koud is het er ook. Onze straf zou nog wel komen, had de brigadier gezegd. We zouden er nog wel meer van horen.

Met z'n drieën zaten we op de brits. Straks mochten we

weer gewoon naar huis, als moeder ons zou komen halen. Af en toe hoorde je voetstappen in de gang of stemmen ver weg op straat. Niemand van ons zei iets; er was ook niks te zeggen. Al die tijd keken we maar wat rond en naar de vloer. Eigen schuld.

Ik hoefde Rob niet te vragen hoe hij het vond; ik kon het aan zijn gezicht net zo goed zien als hij aan het mijne. Je zal toch dag in dag uit in zo'n cel opgesloten zitten. Dat doen ze alleen met grote mensen, had ik wel eens gehoord. Dan kijk je wel uit, dacht ik. Dan kun je zelf wel een auto kopen, als je tenminste een beetje bij de pinken bent. Ik zou het wel weten.

Eindelijk kwamen de sleutels. De agent beet ons toe dat we eruit moesten. Moeder stond in de hal te wachten; een ogenblik keek ik haar in de ogen. Ze zag er nog verdrietiger uit dan anders.

— Neem ze maar mee, mevrouw, u hoort nog wel meer. De agenten keken ons na. Ze hadden geloof ik medelijden met moeder. Met ons natuurlijk niet, ons zouden ze best achter slot en grendel willen houden.

Buiten stak moeder dadelijk over en wij er achteraan. Ze keek niet op of om. Ik moest eigenlijk naast haar gaan lopen. Ze was nu zo alleen. Maar wat zou ze zeggen? Dat ze altijd gedacht had dat ik beter was dan Rob? Dat ik wijzer had moeten wezen? Maar ik was niet op het idee van dat rijden gekomen. Liever wachten tot we thuis waren. We waren er nu gauw.

Op de hoek van onze straat verdween Soeki zonder een

woord. Zijn ouders waren ook gewaarschuwd, maar ze woonden ver buiten het dorp en hoefden niet te komen, we waren toch neefs.

We keken hem een poosje na terwijl we doorliepen. Zijn vader was streng en sloeg hard.

Aan moeders stappen wist ik dat ze weinig zou zeggen. Ze opende de deur en liet ons langs haar gaan. We durfden niet op te kijken.

— Meteen naar bed en ik hoor absoluut niets meer!

Haar stem zei veel meer dan haar woorden.

Vlug waren we boven. Toen hij de deur van onze slaapkamer achter zich dichttrok, zuchtte Rob heel diep en keek me aan. Hij trok een gezicht van: deze keer is het misgegaan, jongen, maar ja, dat is het risico en daarom niet getreurd.

In een oogwenk waren we in onze pyjama gestapt. Licht uit en gordijnen open, zodat je 's morgens vanzelf wakker wordt door het daglicht.

Er moest wat gezegd worden.

Eerst maar de dekens over je heen trekken, een heerlijk veilig gevoel.

— Had moeder maar wat gezegd, hè, begon ik zachtjes.

— Kan me niks schelen.

— Ja maar, nou komt het allemaal morgen nog. Ik wou dat we het maar alvast gehad hadden.

— Ga slapen en hou je mond.

Ik lag te denken. Een beroerde avond. Was ik er maar niet aan begonnen. Zou ik naar moeder gaan en alles

vertellen? Zeggen dat het me speet en zo? Ze zou me weggagen en dat zou het alleen maar erger maken. Toch maar gaan slapen. Niets aan te doen.

Uit het andere bed hoorde ik een regelmatige ademhaling. Rob sliep alsof er niets was gebeurd. Zijn schuld was het, maar het liet hem blijkbaar koud. We waren er eigenlijk nog wel goed afgekomen.

Maar morgen . . . morgen? Dat was gelukkig nog zo ver weg. Zo heel ver weg, als de sterren daar in de nacht. Wie ze probeert te tellen, valt in slaap.

2. Denk nooit aan je vader

Die ellendige avond — zo is het allemaal begonnen. Het was de druppel die de emmer deed overlopen, zei een man van het gemeentehuis een paar weken later, toen hij eerst een hele poos met moeder had gepraat en ons daarna had laten roepen.

We kregen een hand en hij was wel aardig. Hij vond het voor ons ook een heel vervelende geschiedenis, maar we konden echt niet langer meer thuis blijven. We moesten zelf wijs genoeg zijn om te begrijpen dat het zo niet meer ging en dat het heel verstandig zou zijn in een nieuwe omgeving maar eens opnieuw te beginnen, vertelde hij. Wat betekende dat? Rob had al verschillende keren tegen me gezegd dat we gevaar liepen naar een opvoedingsgesticht gestuurd te worden en dat zo iets het ergste is wat je maar bedenken kunt, hoewel hij erbij zei dat je er meestal gauw genoeg weer uit kon knijpen. Maar volgens die mijnheer was het net als in een gezin, maar dan met meer jongens, die het allemaal best fijn vonden.

Je zat heus niet gevangen en je mocht er je eigen liefhebberijen op na houden en je mocht aan sport doen en het was geen gesticht, maar een gewoon huis.

Omdat moeder er alleen voor stond, zou het ook voor haar veel beter zijn, als wij voorlopig in een tehuis geplaatst

werden.

We moesten er dus aan geloven. Het leek wel mee te vallen zo te horen, maar als ik Rob aankeek, leek het nergens op.

— Waar staat dat huis dan? vroeg hij.

— Niet ver van Den Haag.

— Zeker nog een christelijk huis ook, hè?

— Nou, je moeder zei dat ze dat graag had en je hebt voor alle gezindten zulke instellingen, dus dat zal wel gaan, begrijp je?

— En Soeki, die moet er zeker ook naar toe?

— Kijk eens, dat ligt weer heel anders: hij heeft een vader en een moeder en bovendien is hij de enige jongen thuis.

— Maar hij was er toch ook bij, net zo goed?

— Ja, zoals ik al zeg, je moet dat niet met elkaar vergelijken, want daar gaat het niet om; 't is meer een kwestie van wat het beste is in zo'n geval.

— Dat zal wel weer, ja. Nou, ze kunnen voor mijn part allemaal . . .

— Rob, gedraag je behoorlijk, zei moeder net op tijd.

De man bleef vriendelijk en deed alsof Rob alleen maar bescheiden vragen stelde.

Ik vroeg zo onverschillig mogelijk of ik daar ook weer gewoon naar school kon, en dat kwam prima in orde. Ik zou weer in de eerste klas van de ulo komen en Rob op een technische school, waar hij zijn opleiding voor automonteur kon afmaken. Dat was de bedoeling.

Moeder keek ernstig en knikte als we haar vragend aan-

keken.

Het raakte me nog niet eens zo erg allemaal. Ze moesten het maar uitzoeken. Het kon eigenlijk evengoed een gesprek zijn over andere jongens, die we maar heel uit de verte kenden.

— Als het een beetje wil, kunnen jullie misschien al heel binnenkort gaan, ik hoop dat spoedig in orde te krijgen. Spoedgevallen krijgen altijd voorrang. Het is een grote stap, maar het is èn voor jullie zelf èn voor je moeder verreweg het beste. Dat zal je met mij eens zijn, vroeg of laat. Ik weet zeker dat onze beide broers er geen spijt van zullen krijgen.

Nu drong het pas dieper tot me door. Het was menens. Die man van sociale zaken, zoals ze dat noemden, had het wel degelijk over ons. Maar toch kon ik me helemaal nog niet voorstellen dat het zo was. Zou het geen dreigement zijn of iets dergelijks? Of een waarschuwing?

Toen hij ons het allerbeste had gewenst en de deur uit was, ging ik met drie treden tegelijk de trap op. Mijn Engelse boek lag nog open. Onregelmatige werkwoorden: to make - made - made. Ik sloeg het met een klap dicht en smiet het in een hoek. Tevreden keek ik ernaar; het lag mooi uit elkaar, als een waardeloos prul. Ik keek uit het raam. Daar reed hij weg, in een mooie auto natuurlijk.

't Was natuurlijk omdat wij Indisch waren, daarom was het. Met het hoofd in de handen bleef ik op de rand van het bed zitten. Wilde gedachten bestormden me. Ik zou me wel wreken.

— Een vuile huichelaar, klaagde Rob 's avonds aan tafel. Het waren alleen maar smoesjes geweest om ons naar dat Huis te lokken. Hij had er geen goed woord voor. Die man was een ellendige huichelaar.

Moeder zei niet veel op dit geklaag. Als het maar eenmaal zover is, dacht ze waarschijnlijk.

Het kon mij niet meer schelen. Thuis is thuis, maar wat koop je daarvoor? Allemaal ellende.

Het was bij ons toch niks gedaan; in het dorp was het ook geen leven en op school nog minder. En dan die catechisatie en de dominee, die altijd bij moeder kwam klagen, omdat we niks leerden of niet kwamen opdagen. Nee, ze moesten ons altijd hebben. Ze konden ons missen als kiespijn. In dat Huis mocht je elke maand een weekend naar huis en moeder mocht elke maand een keer op bezoek komen. 't Zou wel geen gevangenis wezen, dat niet, maar wat kon het eigenlijk schelen? Je had toch niks te vertellen. Het eten smaakte ons geen van allen. Zelfs de pindakaas was niet lekker meer. Moeder zuchtte dieper dan anders.

— We weten nog helemaal niet hoe en wat, dus we moeten maar rustig afwachten. We gaan nu danken, even stilte.

Na een paar dagen was er al bericht dat we de volgende dag verwacht werden. Moeder zou ons brengen met de trein. Rob had steeds gehoopt dat het uit zou blijven, maar nu het vonnis was geveld, was hij niet meer te ge-

nieten. Hij gooide met de deuren en zei geen stom woord. Ik vond het hachelijk worden. Die man had ons wel van alles voorgespiegeld, maar wie garandeerde je dat het zo was? We konden er altijd wel weer uitknijpen, had Rob gezegd. En we gingen samen. Er zat niets anders op.

We gingen die dag niet meer naar school, daar zouden ze wel bericht krijgen. Lekker geen afscheid nemen van die lui, want dat zou hopeloos zijn. Alleen een paar jongens zou ik wel een hand willen geven, maar dan moest ik ook alles uit de doeken doen. Dus zo kwam het lang niet gek uit, veel beter.

We waren de hele dag druk bezig met de voorbereidingen. Eén koffer kwam helemaal vol met kleren van ons beiden en de andere stond op onze kamer; die was bestemd voor onze eigen spulletjes die we graag mee wilden nemen. Er zaten nog gekleurde etiketten op van de bootreis. Stateroom, tourist class. Port of landing: Rotterdam. — Je mag je mes er ook wel instoppen, zei Rob, toen moeder ergens anders bezig was. — Je hoeft heus niet te denken dat ze je daar altijd met rust laten, hoor, zet dat maar uit je hoofd. Je weet nooit wat er kan gebeuren. En als het mij niet bevalt, ben ik zo weer vertrokken, als ze dat maar weten.

Ik haalde het mes te voorschijn en hield het in mijn handen. Op zolder had ik het eens in een kist met spullen uit Indonesië gevonden. Moeder wist waarschijnlijk niet eens meer dat het er was. De schede was bewerkt met goud-rode bloemmotieven, net als het handvat, het lem-

met scherp aan beide kanten en met een scherpe punt. Ik tastte voorzichtig langs het mes en een huivering liep over m'n rug. Zou het vroeger wel eens echt gebruikt zijn? Bloed zag je er anders niet op. Zou vader dit steekwapen gedragen hebben? Wel gevaarlijk om mee te nemen eigenlijk. Ik wikkelde het in een krant. Het kon wel in de doos van het monopoliespel. Dat was een goed plekje. Mijn postzegelalbum er bovenop en mijn schaatsen en van alles en nog wat. Met moeite kregen we samen de koffer dicht. Het was een hele vracht.

De kamer was nu zo'n beetje kaal geworden. Ik had mijn tekeningen ook van de muur gehaald en Rob zijn auto-platen. Nog één nacht slapen hier. Het was nu eigenlijk al een vreemde kamer geworden. Het lege kastje en de beide bedden stonden er zo plompverloren en op het verschoten behang zag je hier en daar nog wat punaises, die nergens goed voor waren.

Moeder kwam ons al vroeg wakken. Haar stem klonk opgewekt. — Vandaag een bijzondere dag, jongens, daarom verwen ik jullie maar eens met een lekker bakje thee.

We hadden er nog nauwelijks oren naar. Ik kwam langzaam overeind om het aan te pakken, maar Rob kwam helemaal nog niet voor de dag.

Toen ik na verloop van enige tijd al klaar was om naar beneden te gaan, draaide hij zich nog eens luidruchtig om, nadat hij gapend naar me had opgezien en gemom-

peld had: — Wat een ellende, vandaag worden we opgesloten.

En hoewel hij pas op het nippertje klaar was en even gauw een paar boterhammen naar binnen moest werken, bleef moeder opgewekt. Ik wist niet goed hoe ik het had, maar lekker voelde ik me niet.

Toen we de straat uitliepen, allebei een koffer en moeder een grote tas, heb ik maar niet meer omgekeken. De buren hier en daar achter de vitrage ergerden me wel. Ze haalden natuurlijk verlicht adem. Eentje zwaaide er zelfs, alsof ze geweldig blij was dat we eindelijk opkrasten.

— Mens zwaai naar die ouwe vent van je, mompelde Rob.

Hij verafschuwde de hele klik hier nog meer dan ik. Hij vond het geen verlies, net zo min als ik, maar toch stapten we met tegenzin de trein in.

Op een plaatsje bij het raam zit je het mooist. Je kijkt alleen maar naar buiten en zegt niets. Daarbuiten loopt een schaap of een boer, maar niets interesseert je eigenlijk, de bomen niet en de boerderijen niet en de sloten niet. Je dwaalt met je gedachten heinde en ver.

't Was mistig en mistroostig weer. Grijseluchten waar je zo op uitgekeken bent. Ik denk dat je daar onwillekeurig somberder van wordt. Een leraar zei dat de Hollanders daarom zo'n somber volk zijn, zo pessimistisch. En dat de zuiderlingen en oosterlingen vaak veel luchthartiger en uitbundiger en vrolijker zijn, omdat ze in zonnige landen wonen. Daar had ik toen niet verder over nagedacht.

Maar als hij gelijk had, waarom waren wij . . . ja, natuurlijk, door dat troosteloze land en dat hopeloze weer hier, waren wij misschien juist zo geworden. Ik was oorspronkelijk vast niet zo. Of zouden daar andere redenen voor zijn? Omdat vader er niet was en moeder altijd zo ziekelijk? Ik keek haar even aan. De meeste andere jongens op school hadden een heel andere moeder. Hoe zal ik het zeggen? Meer een moeder die voor je zorgt en bij wie je echt helemaal hoort. En een vader op wie ze trots waren en over wie ze elkaar verhalen konden doen.

Mijn vader schreef niet eens brieven aan moeder. Hij was een mislukkeling, had ze ons eens verteld. Toen hij importeur was van Hollandse kantoor-artikelen, had hij zich in grote schulden gestoken, waar hij niet meer uitkwam. Z'n winkel in Djakarta was een mislukking geworden, omdat hij er nooit veel aan deed. Hij wist niet van doorzetten. Wat hij nu deed wist niemand, maar hij had al van alles geprobeerd.

— Denk maar nooit aan je vader en vergeet het maar, want anders word je misschien ook zo, had moeder toen gezegd.

Maar als hij intussen eens rijk was geworden en een groot bedrijf had opgebouwd bijvoorbeeld, dan zou ik er best heen willen. Of misschien zou hij dan zelf overkomen. 't Zou toch best kunnen dat hij het nu ver gebracht had? Zo iets hoor je wel vaker. En dan hier rentenieren. Dan hoefden wij niet naar dat huis, want als vader er was, zou het best gaan. Dan kocht hij een auto en dan konden wij-

zelf samen gaan rijden. We zouden op vakantie gaan, net als de andere jongens.

Ik keek naar moeder; ze zat te bladeren in een tijdschrift. Ze was wel aardig, maar zo zwak. Rob keek maar wat voor zich uit en z'n sterke handen lagen op zijn knieën. Zo was vader ook, vast en zeker.

Het was druk op het perron en bij de uitgang van het station in Den Haag. We stroomden met de stroom mee en zochten de bus op. Moeder wist precies hoe we moesten reizen. Er zat bijna niemand in de bus en de chauffeur zou de halte afroepen voor ons. Een poosje door de straten van de stad en toen langs een bos en onder een viaduct door. Verderop waren bijna geen huizen meer.

— Zeker een afgelegen gehucht waar dat Huis staat, zei Rob.

— We zijn er zo, zei moeder, — het is een gemakkelijke verbinding. Daar ergens aan de overkant van de weg moet het zijn. Hier gaan we eruit.

— Halte Princehagen.

— Kom maar mee, hier is het.

3. Hou je handen thuis

Ze zullen mij nooit zien huilen en ik ben heus niet sentimenteel, maar toen moeder afscheid nam en wij achterbleven in het Huis, was dat niet gemakkelijk. Door de oprijlaan ging ze terug naar de bus, terug naar huis, terwijl wij op de stoep stonden en haar nawuifden. Bij de weg gekomen, bleef ze even stilstaan en zwaaide nog een paar keer terug. Dan voel je wel even een brok in je keel, die je behoorlijk dwars zit. Totdat je weer iets anders aan je hoofd hebt, waardoor je vergeet wat er eigenlijk is gebeurd.

De eerste dag in een tehuis doe je werktuiglijk alles wat ze tegen je zeggen en ze vertellen zoveel en leggen je zoveel uit, dat je het nooit kunt onthouden, maar je knikt maar braaf van ja.

De leider heette Meermans en hij had ons samen met moeder rondgeleid door het gebouw. Een grote hal, die naar boenwas rook. De keuken met grote fornuizen. De eetkamer met een hele rij stoelen om een lange tafel. Boven werden we voorgesteld aan twee leidsters, die daar een aparte afdeling hadden voor de kleine kinderen. Wij hoorden bij de grote jongens en onze groep had vierpersoonskamers. Moeder moest natuurlijk even zien waar wij zouden slapen.

't Was vreemd allemaal, die lange gangen en die grote, hoge kamers. Je voelt je eerst wel onwennig in de nieuwe omgeving. Ik dacht dat je van alle kanten bekeken zou worden door nieuwsgierige jongens, die grote ogen opzetten als er nieuwelingen komen, maar dat viel erg mee. Om twaalf uur kwamen er een stuk of vijftien kinderen uit de lagere school, maar die gingen meteen naar boven. Kort daarna kwamen twee jongens thuis van de ulo. De rest zat in de stad op een technische school of een handelsschool of een lyceum en die kwamen pas in de loop van de middag of tegen de avond thuis.

Bij het middageten zaten we maar met een handjevol aan tafel. Ook een keukenjuffrouw was erbij. Wij zeiden alleen maar iets als ons wat gevraagd werd en veel eten deden we ook niet, want het ging met mes en vork. Ik nam een paar boterhammen met hagelslag, maar dan knoei je zo gauw en je wilt de eerste dag geen gek figuur slaan. Je hebt het idee dat iedereen je op de vingers kijkt. Wij zouden bij de twee ulo-jongens op de kamer komen. De ene heette Wim en hij zat in de tweede klas. Hij smeerde veel jam op zijn brood en de leider vond dat wel overdreven. Gerrit zat in de eerste en ik kon wel bij hem in de bank komen zitten, zei hij, want hij zat toch alleen. Hij zou me de boeken wel laten zien en vertellen hoe het toeging op school. Dat leek me een goed begin.

— Kun je lachen, jô, die school van ons! Alleen een paar ouderwetse leraren, maar dat mag 'm de pet niet drukken. Je kunt best lachen. Weet je hoe de baas heet?

Ik schudde van nee.

— Die heet Valkema, maar we noemen 'm allemaal: de Valk. Streng dat-ie is! Maar hij kan goed uitleggen, wiskunde geeft-ie, maar o wee als je er bij een leraar uitgetrapt wordt, dan moet je naar de baas en berg je dan maar!

— Kom, Gerrit, zei Meermans, — vertel dat allemaal later maar eens, je moet nog eten ook. En wie praat er nu van tevoren al over uittrappen? Ook niet erg vriendelijk tegenover je nieuwe schoolkameraad. Wat jij, Rino? Ik glimlachte een beetje en keek Gerrit aan. Het was een leuke knul, dat merkte je zo. En een hekel aan Indische jongens had hij niet, want anders wilde hij me niet naast zich hebben. Meermans was ook wel aardig. De kookster leek niet onvriendelijk.

's Middags konden we de bagage gaan uitpakken. We kregen de sleuteltjes van onze kisten en met de koffers gingen we naar boven. Gerrit zou me wel even helpen, zei hij, en hij had nog wel platen over om boven mijn bed te plakken. Hijzelf had er allemaal filmsterren hangen en voetballers, een hele verzameling. Ik moest het bed naast hem maar nemen, zei hij. Rob kwam tegenover ons, bij het raam. Nu moesten de spullen voor de dag komen. Schaatsen had Gerrit ook, vertelde hij, maar lang zulke mooie niet als mijn noren. Vol bewondering bekeek hij ze, zittend op mijn bed. Of ik goed kon schaatsen en of ik wel eens wedstrijden had gereden en of ik voor de aardigheid van de winter eens een keertje met

hem wilde ruilen, en al zulke dingen vroeg hij. Ondertussen zat mijn broer ongestoord uit te pakken, maar ik wist niet goed hoe het moest met de doos van het mes. Want Gerrit zat er met zijn neus bovenop. Zou ik het gewoon laten zien? Eigenlijk kon dat best, want we waren immers al helemaal vrienden? Je kon aan alles merken dat hij best te vertrouwen was. Ik aarzelde een poosje en scharrelde wat in de koffer, maar dacht eraan dat hij het best stoer zou vinden en daarom begon ik voorzichtig: — Je raadt nooit wat ik in deze doos heb?

— Monopolie natuurlijk, kunnen we best eens spelen, ik ken het.

— Nee, het is wat anders . . .

Rob kwam ineens naar ons toe: — Hou die doos nou maar dicht, stommerd, je gaat zo iets toch niet aan een vreemde vertellen! Als de leider erachter komt!

Ik wist niet goed wat ik ermee aan moest, want Gerrit was nu pas goed nieuwsgierig geworden en hij zei tegen me: — Nou, laat eens zien dan, ik weet het echt niet.

Ik merkte wel dat Rob er fel tegen was. Zijn stem klonk dreigend toen hij zei: — Je laat het, als je dat maar weet! Stop weg in je kastje en doe gauw de boel op slot!

Ik vond het niet leuk tegenover Gerrit en wilde zijn vriendschap niet verspelen, dus ik zei: — Hij is toch geen vreemde? Wij worden vrienden en hij zal het heus aan niemand vertellen, bemoei jij je liever met je eigen zaken. 't Is mijn mes.

Toch durfde ik de doos niet open te doen en ik pakte

daarom het schrijfblok en een paar pockets en legde die weg, in de hoop dat Rob intussen wel weer verder zou gaan. Maar hij bleef staan en Gerrit zei: — Ik snap niet dat jij je wat van je broer aantrekt. Je bent toch zeker zijn knechtje niet? Blij dat ik zo'n broer niet heb.

Hij had gelijk en ik pakte nu de doos. Maar razendsnel werd de koffer dichtgeslagen, zodat mijn handen ertussen kwamen. Leeg trok ik ze terug.

Woedend riep Rob uit: — Waag het nou nog eens!

Op hetzelfde ogenblik sprong Gerrit op en uitdagend stond hij tegenover mijn broer: — Hou je handen thuis, anders krijg je met mij te doen. Je hoeft niet te denken dat ik bang voor je ben, wat denk je eigenlijk wel?

— O nee, schreeuwde Rob, — en wat denk je dan hiervan? Kijk maar uit, jongetje, want je zal ervan lusten!

Voordat ik het wist, had hij nu zelf het mes eruit gegrist en hield het dreigend in de hoogte. Opgewonden glinsterden zijn ogen.

Gerrit sprong onmiddellijk achteruit en keek geschrokken naar het gevaarlijke wapen. Van de schrik zeiden we niets meer. In de gespannen stilte hoorden we iemand naderen op de gang, waarschijnlijk op het geluid van de ruzie afkomend.

Als bij toverslag was het mes weer weg.

Meermans kwam binnen, keek snel rond.

— Wat gebeurt hier?

— Niks meneer, we hadden er ruzie over op welke schaatsen je het hardst kan rijden.

— Moet er dan zo geschreeuwd worden? Nergens goed voor. Wat zullen we nou hebben? Jullie houdt je gemak. Ga straks maar eens naar buiten, de omgeving verkennen. Is me dat een spektakel! Gerrit, jij weet de weg, dus ga maar eens een eindje om met deze twee.

Voordat hij wegging, keek hij ons beurtelings aan. Ik sloeg de ogen neer. Waarom moest dit nu al de eerste dag gebeuren? Waarom deed Rob altijd zo eigenwijs? Hij was op zijn bed gaan zitten en keek somber uit het raam. Gerrit knipoogde naar me, alsof hij wilde zeggen dat hij ons er met een mooi smoesje uitgered had. Hij wenkte me om mee te gaan. Samen gingen we weg.

Achter het Huis was een pad, dat naar een kasteeltje voerde. Daar konden we wel langs lopen en dan verderop via de grote weg terug. Gerrit praatte honderd-uit en hij repte niet meer over de ruzie. Misschien was dat wel aan de orde van de dag. Op het kasteel woonde een of andere baron van Hier tot Daar, en die ging vaak jagen in het bos, hoorde ik. Een rijkaard dat het was! Met Kerst schonk hij altijd iets voor alle kinderen van het Huis. Maar je moest niet op zijn landgoed komen, want zodra je het hek binnenging, stoven de honden op je af. Daarom gingen we er omheen, over een klein bruggetje, door de weilanden verder. Bij de boerderij daar kon je soms in de zomer werk krijgen, een mooie bijverdienste om aan zakgeld voor het kamp te komen. Ik hoorde maar half wat Gerrit vertelde.

— Wat zou jij doen, als je zo'n broer had? begon ik om mijn hart te luchten.

— Ik heb geen broer, nooit gehad ook. Ik heb niet eens ouders, nou ja, wel mijn moeder, maar die zit in een inrichting. Daar ga ik nooit heen, want ze kent me niet eens. Ik ben altijd alleen. Ik zit hier al een jaar of tien, geloof ik. Meestal zijn er wel een paar goeie jongens, en de rest laat me koud. Daar bemoei ik me niet mee. Je zult zien, als je maar genoeg lef hebt, red je het hier best. De leiding is wel aardig, maar op z'n tijd moet je van je afbijten. Er wordt wel vaker geknokt, maar wat geeft dat? Maar wat ik vragen wou, hoe kom jij eigenlijk aan dat mes en waarvoor heb je het bij je?

Ik vertelde dat ik het een veilig gevoel vond een mes bij me te hebben.

— Je mag het wel goed weghouden, want die broer van je vertrouw ik voor geen cent. Zolang jij het hebt, kan het geen kwaad, maar het mag niet, want als ze erachter komen, ben je het kwijt. Op het kantoor hebben ze nog meer van die dingen liggen, van andere jongens. Als ik jou was, ging ik het ergens verstoppen.

— Waar dan?

— Zal ik je wel eens wijzen. Ik weet een goed plekje. Moet je horen . . . We kunnen best een samenzwering smeden, zoals je wel eens in een boek leest. We verbergen het mes en dat wordt dan het teken van onze . . . van onze samenzwering en natuurlijk ook het wapen tegen de vijanden. Wat vind je ervan?

— Oké, maar ben je niet bang dat de leider het merkt, en Rob? En wie zijn eigenlijk onze vijanden?

— Iedereen natuurlijk, wij hebben met z'n tweeën een komplot, snap je?

— En hebben we dan allebei evenveel over het mes te zeggen?

— Dat beslissen we allemaal nog als we onze geheime besprekingen houden om de statuten vast te stellen. 't Gaat niet allemaal zo maar, hoor!

Al pratend hadden we de straatweg bereikt. Ik wist nu zeker dat ik meer aan Gerrit had dan aan mijn broer. Nog nooit had ik een vriend gehad. Nou ja, vroeger wel, maar als je klein bent, ben je een allemansvriendje. Er was geen twijfel meer aan: we waren gezworen kameraden.

Bij de oprijlaan zei Gerrit: — We gaan even achterom, langs de tennisbaan. Ik zal je de plek wijzen die ik bedoel. Als we tenminste niemand tegen het lijf lopen.

We kwamen bij een oude schuur, vroeger waarschijnlijk een werkhok geweest van de tuinman. Er stonden een paar oude fietsen, rollen afgedankte matten en wat verroest tuingereedschap. Overal zaten spinnewebben. Zo te zien kwam er nooit iemand meer.

Gerrit pakte een kist en ging er bovenop staan.

— Kijk, hier boven de deur zit een brede plank, die helemaal niet opvalt. Hier kunnen we de statuten met het mes vaststeken in de wand.

Zo spraken we het af; op een avond zou het gebeuren.

We moesten nu gauw opschieten om voor de thee van halfvier terug te zijn. Met een onschuldig gezicht kwamen we binnen. Rob was er nog niet. Zeker boven gebleven. Hij moest het zelf maar weten. Ik had hem niet nodig. Had hij zijn handen maar thuis moeten houden.

4. De hartelijke groeten

Brieven schrijven is moeilijk. Vooral als het aan je moeder is en je niet eerlijk alles durft te schrijven wat er gebeurd is. Maar ik had beloofd dat ze na een week een brief zou hebben en belofte maakt schuld. Morgenochtend zou ze naar de post uitkijken. Daarom moest ik hoognodig beginnen.

Boven kon ik die middag ongestoord pennen. De enveloppe was gauw klaar. De datum boven de brief en 'Beste moeder' ook. Maar nu? Ik kon toch niet vertellen dat Rob de eerste dag al ruzie had gemaakt? En dat ik . . . o ja, over mijn vriendschap met Gerrit natuurlijk wel. Over het verbond van het mes weer niet. De statuten waren wel mooi geworden en niemand wist dat we ze plechtig hadden vastgestoken boven de deur van de schuur. Dat was ons grote geheim.

Eerst maar eens vertellen dat we het goed maken. We zijn al een beetje ingeburgerd en de school is veel groter dan bij ons en je hebt voor elk vak een andere leraar. Eentje noemen ze Prik, omdat hij zo lang en mager is. In het Huis went het ook al aardig. Je krijgt gebakken ei op brood voor in de pauze. 's Zondags moet je altijd twee keer naar de kerk, maar je krijgt een dikke plak cake bij de koffie. En we hebben zaterdagmiddag een

tafeltennistoernooi gehouden. Rob heeft de tweede plaats veroverd.

Wat was hij toen in zijn nopjes! Maar niet schrijven dat de directeur van zijn school al heeft opgebeld naar de leider, dat Rob soms helemaal niets uitvoert, of geen antwoorden geeft aan leraren. En dat hij een lelijke uitbrander heeft gekregen. Wordt moeder maar ongerust van. Waarom zou hij eigenlijk zo doen? Zeker omdat ik een vriend had en hij niet. Hij maakte het er anders zelf naar. Moeder zei vaak dat hij op vader leek, als er narigheid was. Zou vader ook zo zijn? Zou hij daarom een mislukkeling zijn en nooit meer brieven schrijven? Moeder zou wel gelijk hebben. Rob schreef immers ook niet, daarom moest ik ervoor opdraaien.

Zo dwaalden mijn gedachten telkens af. Ik had nog niet eens één kantje af, toen de theebel ging. Halfvier. Even de pen neerleggen, alles overlezen. Ik ging niet naar beneden, want Rob zou intussen ook wel thuis zijn. Dan maar liever een keer geen thee.

Ik had nog een halfuurtje om klaar te komen. Dan moest ik weg om de kranten te gaan bezorgen. Er waren meer jongens op school die het deden en je kon er een behoorlijk zakcentje mee verdienen en nog sparen ook, bijvoorbeeld voor het zomerkamp dat ze elk jaar organiseren van het Huis. Meermans had het direct goedgevonden toen ik het vroeg, maar Rob had de waarschuwing gekregen dat zijn werk er in geen geval onder mocht lijden, want dan zou er een stokje voor gestoken worden. Gerrit

deed het al lang en hij mocht, met toestemming van de leiding, soms mooie dingen kopen van het opgespaarde geld. Zo had hij een gitaar, waar hij al een beetje op kon spelen. Daar ging ik ook voor sparen, want als je kunt gitaarspelen, kom je misschien in een bandje en dat is mooi werk. Je kunt optreden op schoolavondjes en de meisjes vinden het heel wat.

Over de bijverdienste schreef ik een stuk of wat regels. Het was wel aardig, maar het zette nog geen zoden aan de dijk. Wat was er nu nog meer voor nieuws? Ik keek op mijn horloge en volgde een poosje de secondewijzer. De brief kwam nu toch niet klaar. Als Rob 'm nu eens afmaakte, dat zou goed uitkomen en dan was ik eraf. Maar natuurlijk zou hij voor die eer bedanken. Zo was hij altijd. Jij bent toch het lievelingetje van moeder, zou hij zeggen, schrijf jij maar een brief met de hartelijke groeten aan je moesje, hoor! Voortaan moest ik het maar niet meer doen, het kostte een hele middag en nog een postzegel ook. En wat schoot je er eigenlijk mee op? Ik moest er nu maar een punt aan draaien, hoewel het nog niet erg veel was geworden. Als ik nog één ding zou weten, was het wel genoeg. Fluitend kwam Gerrit aan.

— Rinóooo, ben je klaar? We moeten zo ongeveer weg. Wat zal jij een lange brief hebben geschreven, zeg! Hé, laat mij mijn naam er ook onder zetten.

— Ik ben nog niet eens klaar, maar dat geeft niet, het vult lekker op. Hier heb je de pen.

— Merci. Har-te-lij-ke groe-ten van Ger-rit Gros. Zo, dat

staat er mooi op.

— Ik zal de brief zolang maar onder mijn kussen leggen, dan maak ik 'm vanavond wel af.

— Oké, kom op, we gaan weg.

Hoe het kon, was me een raadsel, maar 's avonds was de brief verdwenen. Misschien had er een stukje onder het kussen uitgestoken, maar in ieder geval was hij onvindbaar. Eerst dacht ik dat het een grapje was en ik keek op de boekenplank en onder de dekens of iemand hem verstopt had, maar er was geen spoor van te ontdekken. De enveloppe lag er nog wel, dus hij kon ook niet gepost zijn.

— Echt weer wat voor Rob om de zaak te dwarsbomen, zei Gerrit meteen.

Toen we beneden kwamen, ging hij net zitten en hij verborg zich achter de krant, die hij met grote belangstelling las. We keken hem van op zij aan. Hij vond het niet de moeite om op te kijken, maar hij had ons wel opgemerkt, want hij zei alsof het de gewoonste zaak van de wereld was: — Hij ligt in de bijkeuken, in de schoenenla. Samen gingen we kijken. Ik had er al een voorgevoel van dat hij er iets aan toegevoegd had en ja hoor, hij had er met grote letters bij geschreven: Rino wil zijn hele leven wel hier blijven, maar ik kom in de kerstvakantie thuis en dan zien ze me hier niet meer terug. Rob.

— Wat nou? vroeg ik aan Gerrit, die meegelezen had.

— Aan Meermans laten zien, dan mag hij niet eens weg tegen die tijd.

— Nee, dat doe ik niet, want dan krijg ik de schuld en dan is het huis te klein. Ik kijk wel uit.

— Je moet het zelf weten, mij best. Plak die brief dan maar dicht en gooi hem in de bus.

— Ik zal er een stukje bij schrijven, ik zal wel zien.

Boven las ik alles nog eens door. Het was wel een fraai epistel geworden anders. Die groene ballpoint van Rob viel wel op en dan die hanepoten van Gerrit nog! Met kleine letters schreef ik onderaan:

Moeder, Rob heeft dit er stiekem bijgekalkt toen ik weg was, maar het zal wel een grapje van hem zijn, denk ik. De andere jongens zeggen dat we in de kerstvakantie een

poosje naar huis mogen. Ik hoop dat u de volgende week op bezoek komt. Nu weet ik niet meer en ik eindig met de hartelijke groeten en tot ziens. Rino.

Lopend bracht ik eventjes de brief weg. Het was een frisse avond. Onder de hoge, donkere bomen voelde ik me klein en koud, maar ik hield de pas er stevig in. Nu wist ik ineens weer allerlei dingen die ik had moeten schrijven. Ik wou net als Gerrit sportleraar worden, dat was tenminste een vak waar pit in zit. Na de ulo moest je naar de H.B.S. en dan naar een sportschool. Het was een dure opleiding en ik had aan moeder moeten vragen of het mocht. Ik moest het de volgende keer maar vragen. Ik had ook kunnen schrijven dat er een zomerkamp zou komen, waarschijnlijk in Otterlo. En over de verjaardag van Gerrit vooral, vorige week, toen we met de hele groep naar de film waren geweest. Het ging over een zeeheld van vroeger, die slaven bevrijdde van de galeien en het mooiste was nog dat hij op zijn dooie eentje een heel stel zeerovers overboord slingerde. Hij was ongelooflijk sterk en als hij een bevel gaf, sidderden zijn manschappen, zo zwaar was zijn stem. Rob vond het een mieterse film en hij wou hem wel tien keer zien.

Aan het eind werd het schip van de zeeheld nog geënterd en ze werden overmeesterd, maar dat was van korte duur, want de kapitein wist zich er al gauw weer uit te slaan, de ene bewaker na de andere uit de weg ruimend en de boeien van zijn strijdmakkers losmakend. De film

eindigde met de stralende overwinnaar te midden van zijn manschappen, met een groot mes tussen zijn riem gestoken. Met trotse stem riep hij uit: — Ik ben een vrij man en nooit zal ik mij laten onderwerpen, of zo iets. Misschien was het toch maar goed dat ik er nu pas op kwam, want moeder hield niet van zulke wilde verhalen. — Al die misdadigers en vechtjassen, zei ze dan, — wat heb je eraan? Er is al genoeg ellende in de wereld. Maar Rob droomde natuurlijk dat hijzelf nog eens zo heldhaftig zou zijn als die ouwe kapitein met die snor. Hij zag zichzelf misschien al staan tussen zijn mannen, stoer met de hand aan de riem.

Maar zo iets gebeurt tegenwoordig niet meer in werkelijkheid, alleen nog in films.

De postauto kwam er net aan, toen ik bij de brievenbus kwam. Mooi op tijd.

5. Is dat je broer?

Een miezerige avond tegen Kerst. Het was tijd om de kranten te bezorgen. Ze waren weer eens veel te laat, maar dat was niet zo erg, want het regende af en toe fiks en dan ga je toch liever de wijk nog niet in. Ik deed het pas een paar weken, maar ik had het nog niet erg best getroffen met het weer. We stonden in de portiek van de boekwinkel de straat in te kijken. Het was bijna helemaal donker. Afwachten maar.

Er moest eigenlijk alleen met mooi weer een krant verschijnen, dacht ik, maar je weekloon moest hetzelfde blijven. Dat zou mooi zijn. Of je moest met slecht weer dubbel betaald krijgen. Nou ja, nog een paar dagen, dan was het kerstfeest. En met nieuwjaar krijg je kaartjes om de mensen gelukkig nieuwjaar te wensen en dat levert mooie fooien op. Wachten maar.

Intussen kwam mijn broer aangefietst. Hij kwam pas om vijf uur uit school en ging dan niet eerst naar huis. Vandaag zou hij zijn kerstrapport krijgen. Druipend van de rit door de regen, stopte hij voor ons.

- Hoi, zei hij onverschillig.
- Hoi, èn . . . hoe was het?
- Waardeloos, die lui mogen me helemaal niet daar, ze hebben alle cijfers gedrukt, ik had veel hoger moeten

hebben.

— Heb je dat dan niet gezegd?

— Kan mij dat schelen, ze moeten maar doen wat ze niet laten kunnen.

— Dat doen ze altijd met Kerst, jô, je zult zien, met Pasen ben je weer boven Jan.

— Huichelaars zijn het allemaal. Elke dag staan ze te bidden en ondertussen bedenken ze al hoe ze je een loer zullen draaien. Mij niet gezien, hoor! Allemaal flauwekul. Voor mijn part vliegt die hele school de lucht in en zij erbij. Ik zal er niet om rouwen, hoor!

Ik wist dat dit weinig goeds betekende voor de komende dagen. Reken maar dat alles nu waardeloos was voor 'm. Geen land meer met hem te bezeilen.

Mijn rapport was erg meegevallen. Geen vuiltje aan de lucht, zagezegd. Alleen m'n gedrag liet te wensen over, zeiden ze, dat moest aanzienlijk verbeteren. Maar verder een veelbelovend rapport, zo doorgaan. Dat gaf wel moed en het was ook leuk voor moeder, zei Meermans direct. Maar Rob was natuurlijk helemaal uit zijn humeur.

Ik dook diep weg in mijn kraag. Wachten duurt altijd lang. We praatten er niet meer over. We stampten soms met de voeten van ongeduld en kou. Het motregende nog een klein beetje toen de auto eindelijk kwam en we onze tassen volstopten.

Een eind fietste ik met Rob mee. Hij ging steeds harder en ik moest hard trappen om hem bij te houden. We wisselden geen woord onderweg. Daar bleef trouwens geen

adem voor over. Bij het park linksaf slaand, zei hij kortaf:

— Amuseer je.

— Hoi.

Zo verdwenen we de donkere lanen in. De bomen lekten aan alle kanten en ik hield mijn regencap over mijn stuur, zodat mijn benen droog bleven. Zo gauw mogelijk die kranten weg. Hek in, hek uit. Pad op, pad af.

Verkleumd en nat kwam ik thuis. Voor de kachel wreef ik mijn handen warm. Ik ging eerst naar boven om droge kleren aan te trekken. Ze hadden al gegeten, maar in de keuken stond de koekepan op een pitje: boerekool met worst voor ons tweeën. Meestal was hij eerder klaar dan ik, maar hij was er nog niet. Zeker pech gehad of iets dergelijks. Ik nam mijn portie alvast en dat viel reuze goed in de smaak. Daar knap je van op, van zo iets lekker warms.

De jongens kwamen vragen waar Rob bleef, want ze wilden met z'n allen een klein tafeltennistoernooi beginnen. Rob was altijd één van de besten, dus hij moest in ieder geval van de partij zijn. Ze hadden uitgemaakt dat hij eerst moest spelen, tegen Gerrit.

De deur naar de hal stond open en je hoorde duidelijk de telefoon gaan. Meermans nam 'm aan en onwillekeurig luisterde je altijd even wat het kon zijn. Ineens zei hij: — Wat zegt u, Rob aangereden? Bij de Jagerslaan? Wordt hij hierheen gebracht? Ja, dan weten we het, maar wat mankeert hem? Wat heeft-ie? O ja, we zullen

onmiddellijk de dokter laten komen, ja . . . dank u!

Ik was bij de eerste woorden al opgesprongen en razend-snel naar de telefoon gehold.

— Is het erg?

— Weten ze niet, hij wordt met de auto hierheen gebracht.

— 6 . . . 7 . . . 4 . . . 3 . . ., dat is de dokter . . .

— Met Meermans van Princehagen. Wilt u dadelijk hier naar toe komen? Eén van de jongens heeft een ernstige hoofdwond en een hersenschudding denken ze . . . ja, dank u wel.

Op de oprijlaan hoorden we de claxon. Daar waren ze al! Vlug naar de voordeur. Met de bestuurder hielp Meermans Rob uit de wagen en de stoep op. Hij sloeg zijn ogen op en keek me aan. Z'n gezicht zat onder het bloed en zijn haren zaten wild door elkaar. Ze brachten hem tussen zich in naar binnen. Daar verdrongen zich de jongens en toen ze Rob zagen, zeiden ze niets meer. Geschrokken keken ze naar hem.

— Meteen maar naar het ziekenkamertje, dat lijkt me het beste. Jongens, jullie blijven hier beneden, Rino helpt wel even, zei Meermans.

Ik ging vóór de trap op en hield de deuren open. Ondersteund in zijn oksels kwam hij binnen. Ze trokken zijn kletsnatte jas en zijn schoenen uit en behoedzaam hielpen ze hem in bed. In het witte kussen stak zijn bebloede hoofd scherp af. Het leek nu nog veel erger.

— De dokter komt zo, Rob, even geduld.

Hij trok een pijnlijk gezicht en bewoog zijn been.

— Heb je daar ook pijn?

— Ik weet . . . het niet . . . ik geloof van wel . . .

Je weet niet hoe je ermee aan moet op zo'n moment. Meermans vond dat we beter niets konden doen zolang, want de dokter kon niet lang meer wegblijven. We vroegen de man wat er precies was gebeurd. Hij wist het niet goed, want het was niet met zijn auto gebeurd, maar alleen bij hem voor het huis. Hij had de klap gehoord en

was naar buiten gestormd. Voor zover hij wist had Rob in de kromming van de Jagerslaan midden op de weg gefietst en hij zat natuurlijk door het slechte weer diep voorovergebogen en had niet gemerkt dat er een auto naderde. Hij was er bovenop gevlogen, omdat de bestuurder ook pas iets zag toen het al te laat was. Zo had hij de voorruit verbrijzeld. De klap was ontzettend geweest. De man praatte zacht en stond van het bed afgewend. Rob had nu zijn ogen dicht.

— Ik kan me haast niet voorstellen dat iemand hier goed afkomt. Mijn vrouw hoorde het zelfs in de keuken. En de eigenares van de auto is zo geschrokken, dat zij regelrecht naar huis is gerend; ze woont verderop in de laan, ik zag haar nog gaan. De auto staat er nog net zo. Mijn vrouw belde de politie en waarschuwde u, want ze had hem 's zondags wel gezien met de andere jongens van het Huis, dus dat was gemakkelijk. We hebben de jongen overeind geholpen en in mijn auto gezet.

Haastig kwam de dokter de trap op. Hij boog zich over het bed en we keken hem gespannen aan. Hij nam wat watten en veegde het bloed zoveel mogelijk weg van Robs gezicht. Wat zou hij zeggen? De wond zag er nu lang zo ernstig niet meer uit. Het bloeden was opgehouden.

Heel vriendschappelijk begon de dokter vragen te stellen.

- In welke klas zit je?
- Vierde.
- Welke school?

— Technische school.

Een beetje moeizaam kwamen de antwoorden eruit, maar ik vroeg me af waarom hij over zulke dingen begon te praten. Dat kon hij toch ook aan mij vragen? In plaats van te onderzoeken of het een hersenschudding was of niet en naar het been te kijken. Maar het vraaggesprek ging kalmpjes verder. Rob antwoordde steeds gemakkelijker.

— Is dat je broer daar?

— Ja.

— Waar ging je naar toe toen het gebeurde?

— Kranten rijden.

— Zag je die auto niet aankomen?

— Toen was het al te laat.

— Wanneer ben je jarig?

— Twaalf juli.

— Heb je nog pijn?

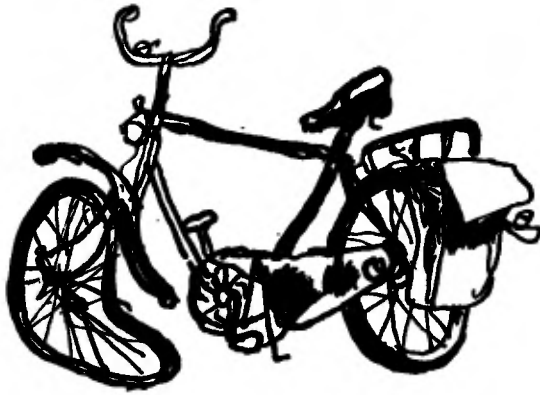
— Alleen hier aan mijn voorhoofd.

— Ja, dat komt wel goed, ik ga de wond schoonmaken. Dan een pleister erop. Het is geen diepe wond. Verder nergens?

— Mijn knie een beetje.

De dokter sloeg de dekens weg. Er zat een gat in de broekspijp en je kon een schaafwondje zien. Dat had niets te betekenen.

— Je kunt je wel gaan uitkleden zo meteen. Trek je pyjama dan maar aan en hou maar een paar dagen rust, dan kom ik wel weer eens kijken hoe het gaat. Je bent er

best afgekomen, jongen. Wacht even, ik zal eerst die wond verzorgen. Je broer zal je straks wel helpen, want als je gaat staan, ben je misschien nog wat duizelig. Maar je hebt in ieder geval een harde kop.

Nu begreep ik pas dat het gesprekje nodig was geweest om te weten of het een hersenschudding was of niet. Als iemand nog goed kan antwoorden op heel uiteenlopende vragen, is dat aanwijzing genoeg.

Rob zuchtte diep. Het was voor hem een hele opluchting. De man die hem gebracht had, zei: — Je mag van geluk spreken, hoor, wat valt dat mee! Ik ga nu maar en van harte beterschap, jongeman.

Ik liep even mee naar beneden om de mijnheer uit te laten en bedankte hem voor de hulp.

— Kijk, zei hij op de stoep, — hier staat zijn fiets, de politie heeft hem inmiddels al afgeleverd.

Tegen de muur stond een verwrongen stuk staal. Helemaal verpletterd. Triest souvenir.

De jongens kwamen allemaal kijken en nu waren ze nog meer onder de indruk. Toen ik alle nieuwsgierige vragen beantwoord had, zei er een: — Als dat geen wonder is, dan weet ik het niet meer.

6. Neem geen risico

Die nacht mocht Rob niet aan zijn lot worden overgelaten. De koorts kon hem parten gaan spelen en hij kon gaan ijlen. Daarom moest er iemand bij hem op het ziekenkamertje gaan slapen. Het bed van Meermans werd erheen gebracht. We moesten beloven dat we ons die avond heel rustig zouden houden en geen herrie maken. Het was toch al laat genoeg geworden. Het zou niet sportief zijn iets uit te halen als de leider ergens sliep waar hij ons niet in de gaten kon houden. Hij rekende op ons.

Op onze kamer lagen we met zijn drieën nog een hele poos wakker; slapen ging niet, en bovendien konden we een gat in de volgende dag slapen, nu het toch voor iedereen kerstvakantie was. Het had nog niet hard gevoren, schaatsen was er niet bij en wat valt er anders te beleven? Er was dus helemaal geen haast bij om te gaan slapen.

We staken de kaarsjes op ons kastje aan. Ze stonden op sterretjes van triplex, die we zelf hadden gezaagd en geschilderd op de hobby-zolder, waar een grote werkbank en goed gereedschap tot je beschikking staan. We hadden ze voor het hele Huis in serie gefabriceerd, op voorstel van de leider. Op elk nachtkastje stond er één. Met

de kerstdagen zouden we ze op tafel gebruiken.

Een mooi gezicht, die dansende, puntige vlammetjes, waar je onwillekeurig in blijft staren.

— Net echt, zei Wim, — 't lijkt wel of we heel vrome kindertjes zijn die braafjes kerstfeest gaan vieren. Het ontbreekt er nog maar aan dat we met lieve stemmetjes liedjes zingen. Denk maar niet dat er veel aan is, hoor, van 't jaar. Ja, 't eten is wel lekker, dat wel, maar in een gezin is het veel gezelliger. En je zult zien, altijd is er wel weer ruzie of zo, en dan is de hele stemming verknoid. 'k Ben blij dat we tenminste met oud en nieuw naar huis mogen.

— Zal ik je eens wat zeggen, antwoordde Gerrit, — nou Rob ziek is, wordt het heel anders dan je denkt. Ik vind dat we er maar eens een paar fijne dagen van moeten maken.

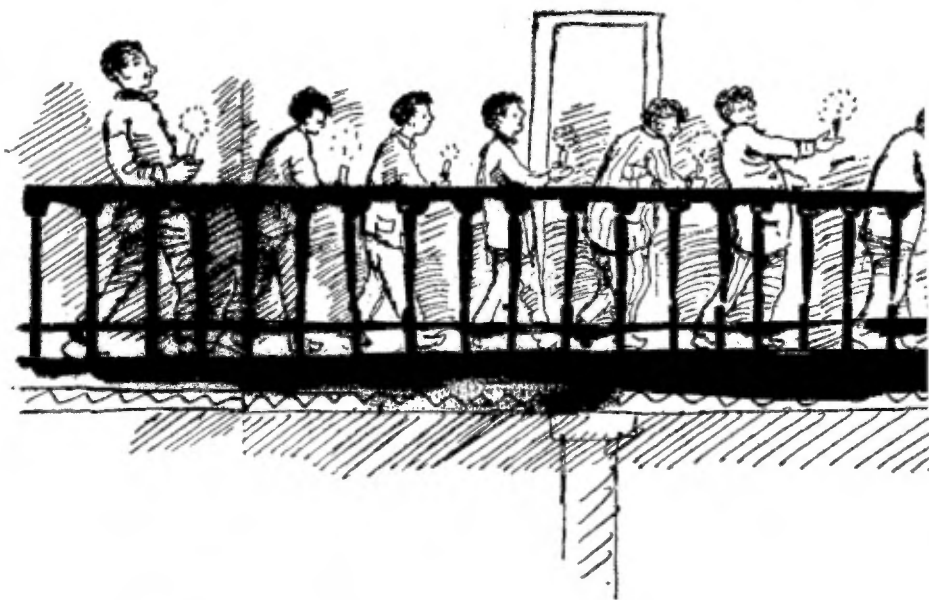
Na deze woorden viel er een stilte. Ik had er niets aan toe te voegen en lag te denken aan Rob. Zou hijzelf anders worden na dit ongeluk? Hij mocht zijn handen dichtknijpen dat hij er zo goed was afgekomen en hij zou toch wel begrijpen dat hij met zijn gezeur niks opschoot? Ik had het gevoel dat de anderen er ook over nadachten. Er zijn nu eenmaal dingen waar je niet over praat. Vroeger bijvoorbeeld bad ik altijd voordat ik naar bed ging. Toen ik later met Rob een kamer moest delen, deed ik het niet meer, omdat hij me uitlachte. — Bidden doe je in de kerk, zei hij. Hier in het Huis deed niemand het, dus dan zou je wel wijzer wezen. Ik herinnerde me verhalen

bij de kerstboom, verhalen waarin jongens tot een soort inkeer kwamen nadat ze iets ergs hadden meegemaakt of zo. Dan gingen ze bidden en alles kwam weer goed. Zou ik Gerrit vragen of hij zo iets bedoelde toen hij zei dat het nu wel anders zou gaan? Hoe zou ik het inkleden? 't Zou wel bespottelijk klinken. En dan uitgelachen worden — nee.

Ik draaide me om en zag dat Gerrit uit zijn bed klom en sokken aantrok. Hij nam zijn kaarsje en ging naar de deur. Fluisterend zei hij: — Kom op, we gaan heel zachtjes kijken of de anderen nog wakker zijn. Neem je kaarsje mee, zul je eens wat beleven!

Dat hoefde hij maar één keer te zeggen. We stonden al naast ons bed. We hadden nu vrij spel en als we de boel niet op stelten zetten, kon het best. Met het kaarsje in de hand gingen we de gang op. De kamer van de oudste jongens eerst. We hoorden ze gedempt met elkaar praten en het was een koud kunstje ze mee te krijgen. Ze staken hun kaarsjes aan met de onze en droegen ze ook voor zich uit. Toen ze hoorden dat we naar Marie zouden gaan, maakten ze van puur plezier rare sprongen op hun tenen in het rond en ze sloegen ons uitbundig op de schouder. Grillig dansten de schaduwen mee op de muur. — Stil jô, verknoei de boel nou niet, Meermans slaapt wel daarginder, maar je moet nooit slapende leiders wakker maken.

Wim had intussen de andere groep wakker gepord. Ze waren nog ver weg. Met een steunend geluid draaiden

ze zich nog eens om in hun bed en het duurde wel even voordat het hele kwartet wakker was. Toen ze ons allemaal op de gang zagen staan, wreven ze hun ogen nog eens goed uit en door Wim op de been geholpen, kwamen ze aangewankeld als slaapwandelaars. Ze kregen hun kaarsje in de hand gedrukt en toen we het vlammetje ontstaken, keken ze er met grote, verbaasde ogen naar. Ze wisten niet hoe ze het hadden.

Gerrit nam de leiding en fluisterde ons toe dat we ons keurig achter elkaar moesten opstellen. Na enig geschuifel en ingehouden vermaak stonden we klaar. Ik sloot de rij. Een dwaas schouwspel, al die pyjama's bij kaarslicht!

We keken elkaar grinnikend aan.

— Neem geen risico, jongens, praat niet, maar doe alles zo stil mogelijk. Rino, luister jij even of je wat hoort achter op de gang, bij de deur van het ziekenkamertje. Er was geen enkel verdacht gerucht. Ik stak mijn hand op ten teken dat de kust veilig was en sloot me weer aan. Heel behoedzaam en geruisloos, als een eerbiedwaardige processie, daalden we de trap af en schreden de hal in. Van bovenaf overzag ik alles, een verrukkelijk gezicht! Het hele Huis was in diepe rust en dat maakte alles

nog plechtiger. In de zijvleugel had Marie haar slaapkamer. Ze was een bange keukenjuffrouw, die bij het minste of geringste moord en brand riep, en ze kon gillen als niemand anders. Maar het was ver genoeg van de zieke af. We verkneuterden ons al bij voorbaat en konden ons maar moeilijk goed houden. Haar kamer was 's nachts nooit op slot, want als je je niet lekker voelde of een aspirientje nodig had, kon je altijd bij haar aankloppen. Ik schrok toen er ineens achter me werd gefluisterd: — Rino, niet laten merken dat ik er ook bij ben! Onmiddellijk keek ik om en daar stond Meermans, ook in pyjama en ook met een kaarsje in de hand. Hij had ons blijkbaar toch gehoord en zeker niet willen opspelen om Rob, maar zich rustig aangesloten om te zien wat de bedoeling was. Hij knipoogde naar me alsof hij wilde zeggen: We zullen wel eens zien.

Toen Gerrit doelbewust op de bewuste deur afgang en voorzichtig de deurknop beetpakte, keek hij eens rustig om en overzag zijn vreemde gevolg. Doodernstig keek hij. Sommigen konden zich niet inhouden en proestten achter hun hand. Dat werkte aanstekelijk, maar rustig wachtte Gerrit tot allen weer tot bedaren waren gekomen.

Hij fluisterde ons toe: — Jongens, als de deur opengaat, beginnen we allemaal tegelijk zachtjes en spookachtig te mummelen. Ik geef het startsein. We lopen dan met de hele stoet al mummelend om het tafeltje heen en keren dan terug, naar boven, netjes achter elkaar. Duidelijk?

Verder niks. Allemaal kla . . . Op dat moment bleef hij steken in zijn woorden en met wijdopen ogen keek hij in mijn richting. — Stik, Meermans is er ook bij!

Als één man keek iedereen achterom. De gezichten verstarde. Wat nu? Je hoorde geen woord, maar Gerrit liet de deurknop los, draaide zich om, wenkte de anderen en ging ons direct voor de hal door en de trap op.

In het voorbijgaan keken ze allemaal Meermans aan, die zwijgend in zijn vlammetje staaarde en zich weer achteraan aansloot. Het ging alles even ordelijk als in omgekeerde richting. Boven gekomen gingen de groepjes weer keurig uiteen naar hun slaapkamers. Zachtjes sloten zich de deuren achter hen.

Meermans fluisterde mij als laatste achterna: — Welterusten, Rino.

Glimlachend keek hij ons na en wachtte tot wij ook op onze kamer terug waren.

We doken gauw weer in bed en ik voelde nu pas hoe koud zo'n nachtelijke wandeling door het Huis is. Ik rilde nog onder de dekens. We bliezen de kaarsjes uit en kropen warm weg.

— Meesterlijk hè, die Meermans, fluisterde Gerrit nog.

— Wat een stunt, hij werd helemaal niet kwaad.

— Was hij altijd maar zo.

We draaiden ons nog eens behaaglijk om en tevreden konden we gaan slapen. Meermans was een fijne vent. Als hij mijn naam noemde, zoals daarnet, dan kon je merken dat hij wel op me gesteld was. Kortgeleden had

hij me gezegd dat het aan hem niet zou liggen en zodra het een beetje kon, zou hij zorgen dat ik weer naar huis mocht, bijvoorbeeld in de komende zomer. Van Rob kon hij nog niets zeggen, maar ik zou binnen een jaar thuis zijn, dacht hij.

Beneden sloeg de grote klok al twaalf langzame slagen, toen ik nog een goed idee kreeg. Ik moest aan Meermans vragen of Gerrit mee mocht naar mijn huis met de jaarwisseling. Hij had geen adres waar hij heen kon en zou dan bijna alleen hier overblijven. Wij hadden nog wel een bed en we konden moeder opbellen of ze het goed vond. Ja, zo zou ik het voorstellen.

— Gerrit . . .

Hij sliep al. Maar morgen was er weer een dag.

7. Er kraait geen haan naar

Eerlijk gezegd had ik nooit gedacht dat Gerrit toestemming zou krijgen om mee te gaan in de kerstvakantie. Meermans had eerst ontwijkende antwoorden gegeven en gezegd dat hij het zou overwegen. Dan wist je meestal wel hoe laat het was.

Maar hoewel het heel wat voeten in de aarde had (de directie moest eraan te pas komen *nota bene*), mocht het ten slotte toch.

Moeder vond het reuze leuk en ze haalde ons zelfs af van het station. Ze had van alles in huis gehaald, alsof er groot feest was. Bij de koffie kregen we slagroomgebak en ga zo maar door: het eten was extra lekker met vanillevla met aardbeien toe. Het beloofden heel gezellige dagen te worden van lekker luieren en doen waar je zin in hebt.

Ik merkte nu pas hoe fijn het is als je een thuis hebt. Als je nooit een poos van huis bent geweest, weet je dat niet. Maar het kwam ook wel omdat moeder nu anders was dan anders en haar uiterste best deed om het ons naar de zin te maken. Zo was ze vroeger niet.

Ze had ons natuurlijk erg gemist, zoals ze trouwens ook geschreven had. En toen ze de eerste keer in Princehagen op bezoek kwam, omhelsde ze me zelfs. Dat had ze in

geen jaren meer gedaan en ik schaamde me ook wel een beetje voor de andere jongens die erbij stonden. Ze was een ander mens geworden.

Aan Rob kon je nauwelijks merken dat hij nu thuis was. Hij was z'n ongeluk al lang en breed weer te boven, maar hij keek nog even somber als de laatste maanden en hij zei niet meer dan het nodige. Met vriendelijke woorden probeerde moeder hem steeds ook in de gezelligheid te betrekken en soms deed hij welwillend mee en kwam een beetje los, maar lang duurde het nooit. Er kon alleen af en toe een heel zuinig glimlachje af. Hij had het er maar over dat er in dit gat ook al niks te beleven was en zodra Soeki terugkwam van zijn tante, bij wie hij een paar dagen logeerde, zou hij naar hem toegaan.

Gerrit vond het geweldig bij ons. Hij was nog maar zelden de provincie uit geweest, dus alleen de reis was al een evenement. Het was jaren geleden dat hij in een gewoon huis op een gewone kamer had geslapen. Rob was zolang naar het kabinetje verhuisd, zodat wij samen waren. Nu er niemand anders bij was, konden we honderduit praten. We konden nu bomen over ons verbond en het mes, dat we voor ons vertrek, tegelijk met de statuten, voor de zekerheid in veiligheid gebracht hadden, in het kastje van Gerrit. Hij had er twee sloten op. We bespraken nu ook de toekomstplannen. Het schuurtje beviel ons niet zo best, want als er toevallig eens iemand moest zijn en zijn oog viel op de statuten en het mes, was alles verloren. Bovendien konden we gemakkelijk betrapt

worden, want het wekte op den duur argwaan dat we telkens die kant opgingen, dat kon niet missen. Er was wel iets voor te zeggen om Gerrits kastje aan te houden, want de enige die van het mes wist, was Rob en hij zou het dáár niet zoeken, hoogstens bij mij. We besloten allebei een sleutel te bewaren van het dubbele slot en daardoor konden we alleen gezamenlijk gebruik maken van het mes. Dat had ook nadelen, maar voorlopig was het toch het beste. Als de omstandigheden dreigend werden, konden we altijd verder zien.

Zo hadden we elke avond heel wat te bespreken en het duurde soms meer dan een uur voordat we eindelijk onder zeil waren.

Op oudejaarsdag ging Rob alweer vroeg naar Soeki; hij bleef er tussen de middag ook eten. Daarom stelde moeder voor dat ik met Gerrit maar eens een flinke wandeling moest maken door de bossen. Het was lekker weer en dan kon zij intussen wat werk doen en rustig voor het eten zorgen. We hadden de hele middag nog voor ons. Ik dacht er meteen aan dat we de hond van de kapper mooi mee konden nemen. Vroeger deden we het wel meer en het mocht altijd. Rob en Soeki waren gisteren nog geweest. Het was een spaniel, zo'n langharige bruine, met van die hangende oren.

De oude man, die vreemd opkeek dat ik er ook weer was, gaf Athan direct mee. Het dier sprong uitgelaten tegen me op en zodra we de deur uit waren, trok hij geweldig.

Maar toen we eenmaal bij het bos waren, mocht hij los en hij rende onmiddellijk het struikgewas in. Omdat alles kaal was, konden we hem goed volgen en als hij te ver ging, floten we hem terug. Hij voelde zich echt een jachthond, dat kon je wel merken. Snuffelend en snuivend onderzocht hij alles en soms schoot hij ineens als een pijl uit de boog een pad af of een laantje in, waar hij blijkbaar iets gezien had. Na verloop van tijd kwam hij dan weer hijgend terug, de tong uit de bek. Als hij weer op adem was, raapten we een stuk tak op en als je het hem voorhield, zette hij zich al schrap om er achteraan te kunnen draven, zodra hij zag waarheen je gooide. Trouw bracht hij het terug voor je voeten. Hij kreeg er niet gauw genoeg van, want hij deed het verscheidene keren achter elkaar. Zelf renden we vaak een eind mee en zo zwierven we steeds verder en verder. Overal was het verlaten en stil. Hier en daar vlogen met luidruchtige vleugelslag een paar houtduiven hoog uit de boomtoppen weg of je zag een haas die haastig het hazepad koos, opgeschrokken uit zijn leger.

Een paar keer kropen we weg achter een stapel gekapte boomstammen toen Athan ver was afgedwaald en als we floten, blafte hij even onzeker rond in de buurt, totdat hij ons plotseling in de gaten kreeg en triomfantelijk en wild tegen ons opsprong. Het was een levenslustige hond, waar je je geen ogenblik mee verveelde.

Als we door een weiland gingen en over sloten sprongen, had hij er niet de minste moeite mee. Hij was ons meestal

ver voor en op een gegeven moment zat hij een konijntje achterna, dat hij in het vlakke veld zienderogen inhaalde. Gestroomlijnd en lenig schoot hij vooruit en bij een sloot nam hij een formidabele sprong, een prachtig gezicht! Omdat er nog een dun laagje sneeuw lag, tekende de strijd op leven en dood zich extra duidelijk af tegen het witte landschap. Bij de bosrand gekomen, moest Athan het echter opgeven, want daar kon het achtervolgde diertje makkelijker uit de voeten dan onze spaniel. Geruime tijd bleef hij er nog rondblaffen, maar met de staart tussen de poten kwam hij ten slotte terug. Het leek wel alsof hij zijn excuus maakte voor de mislukte jacht. Na dit opwindend schouwspel keerden we langs het kanaal terug. Voor het huis bij de brug keken we even of Rob en Soeki er waren, maar zo te zien was er niemand; tante zag ik ook niet, anders hadden we er mooi even aan kunnen wippen. We gingen nu maar verder langs de weg.

Toen we al aan de rand van het dorp waren, begon Athan, die we nu weer aan de riem hadden, opeens hevig te blaffen en te trekken. We stonden voor een inrit, die daar vlak naast een rijtje huizen naar een onbewoonbaar verklaarde woning en verder het land invoerde. Hij wilde ons mee hebben die kant op. Omdat we de tijd hadden, lieten we ons leiden. Het dier begon steeds harder te trekken en daarom renden we maar mee, regelrecht op het oude, scheefgezakte huis aan. Wat zou daar voor bijzonders zijn? Al in geen jaren woonde er

meer iemand. De ramen waren met planken dichtgetimmerd. Aan de achterkant kwamen we bij een klein keukenraam, dat open was. Daar bleef Athan blaffend voor staan.

— Durf jij naar binnen? vroeg Gerrit.

Ik ging eerst en we hielpen elkaar naar binnen, om de beurt de honderiem vasthoudend. In het keukentje waren de planken uit de vloer gebroken en over de balken stapten we verder. Athan blafte luidkeels en het klonk vreemd leeg overal. We bleven dicht bij elkaar. In de kamer lagen hele stapels kerstbomen en ook een stel oude autobanden opgestapeld. Waar was dat goed voor? Zou hier de opslagplaats voor het komende nieuwsjaarsvuur zijn?

Athan trok ons naar de trap. Voorzichtig gingen we de krakende, vermolmde treden op, nieuwsgierig wat er daar te vinden zou zijn. Het was er donkerder dan beneden. Op het gangetje lagen kerstbomen voor een deur. Omdat de hond ons daarheen trok, gooide ik ze op zij en toen ik de deur wilde openen, voelde ik dat iemand de knop vasthield aan de andere kant. Gerrit zag hoe ik schrok en hij wenkte me terug. Ik wilde me juist omdraaien om hem toe te fluisteren wat er aan de hand was, toen met een ruk de deur openvloog en er werd geroepen: — Wat moet dat hier?!

Rob en Soeki stonden lachend in de opening en van schrik had ik Athan losgelaten, die uitbundig om de jongens heensprong, trots dat hij hen gevonden had. Ze

kalmeerden het dier en nodigden ons binnen. Ze hadden een paar kisten als meubilair en verder zag je kerstbomen, planken, kartonnen dozen en andere spullen die goed branden wilden, staan. Er zaten planken voor de ramen, alleen één ruitje was nog heel en daardoor kon je het pad afzien.

— Dit huis zal vannacht in vlammen opgaan, jongens. Het wordt een vreugdevuur zoals ze hier nog nooit gezien hebben. Het hele dorp komt kijken, want reken maar dat deze rommel brandt als een fakkel. Denk eraan: niemand mag het nog weten, want dan gaat het feest misschien niet door. 't Is dat die slimme hond jullie hier gebracht heeft, maar anders hadden jullie ons ook nooit gevonden. Dus: mondje dicht. Als je vanavond nog kerstbomen weet, breng ze dan in 't donker hierheen. Gisteravond hebben wij het meeste hierheen gehaald. Direct na twaalven ontsteken we de troep. Nou, hoe vind je het? Meteen een goeie krotopruijing, hè?

— Asjeblijft, zei Gerrit, — jullie hebben anders wel lef! Wie steekt er nou een compleet huis in de fik? Je krijgt er de grootste last mee!

— Welnee, man, er kraait geen haan naar. Wie weet er nou dat wij het gedaan hebben? In het donker ziet niemand ons. En als de boel eenmaal in lichtelaaien staat, zijn er zoveel mensen op de been, dat we er mooi tussen kunnen gaan staan om te kijken.

— Heeft niemand jullie hier nog gezien dan? vroeg ik.

— Geen mens, als jullie tenminste de zaak niet verknald

hebben. We moeten in ieder geval maar even wachten tot het wat donkerder is, voordat we teruggaan naar huis. Je kunt nooit weten.

— 't Is hier anders wel koud om op je gemak te gaan zitten wachten.

— We steken wel even een boompje aan alvast, dat warmt lekker.

— Nee jô, doe dat nou niet, dan zien ze de rook en dan verraad je zelf de boel.

— Geeft niet, de rook blijft wel hangen, de ramen zijn toch allemaal dichtgetimmerd.

Rob had de lucifers al aangestoken en we warmden ons bij een knetterend kerstboompje. Je kon zien dat ze het al vaker gedaan hadden; er lag een rijtje stenen midden in de kamer waarop het vuur gestookt werd. We moesten oppassen dat de rest geen vlam vatte, want dan zaten we zelf op de brandstapel. We kregen een sigaretje en dampten er lustig op los. Gerrit en ik keken elkaar veelbetekenend aan. Als dit maar goed afliep! We probeerden hen nog van hun plan af te brengen, maar daar dachten ze niet aan. Ook niet toen we zeiden dat ze op het pad toch ook een magnifiek vuur konden aanleggen. Dat vonden ze de moeite niet.

In de schemer namen we eindelijk afscheid van Soeki en gingen op huis aan. Onderweg zag Rob nog een kerstboom in een tuin, die hij achter een heg klaarzette voor 's avonds. Maar er kwam juist een auto van gemeente-werken en de chauffeur, die het gezien had, stopte en

riep: — Gooi dat ding hier maar op de wagen, we kennen die streken van jullie wel. Van de politie moeten alle bomen opgehaald worden. Veel te gevaarlijk, die vuren allemaal!

Rob deed alsof zijn neus bloedde en liep rustig door. De bijrijder haalde mopperend de boom op en ze reden weg. Mijn broer vond het best.

— Onze bomen vinden ze toch nooit, zei hij smalend.

Na het eten ging Rob gauw weer weg. — Naar Soeki, zei hij. Daar zou hij vanavond blijven. En Soeki ging na het eten waarschijnlijk ook weg. Naar Rob, zou hij zeggen, en daar blijven. Ik had met Gerrit afgesproken dat we voor twaalf uur geen voet buiten de deur zouden zetten, zodat op ons later geen enkele verdenking zou kunnen vallen. Die twee moesten zelf de gevolgen maar dragen. Na een halfuurtje kwamen ze samen bij ons aan. Aan hun gezichten kon je zien dat er iets mis was.

— We komen toch maar hier, zei Rob, — wel zo gezellig.

— Best, zei moeder, — je bent ook zo weinig thuis.

Toen ze koffie gingen zetten, siste mijn broer ons toe:

— Die smeerlappen van de gemeente hebben het hele huis leeggesleept. Iemand heeft hen gewaarschuwd, dat kan niet anders. Toen we er aan kwamen, reden ze net weg, de hele wagen volgeladen.

— Praat er maar niet meer over, zei Soeki, — helpt toch niet meer.

— Ja lekker, alles voor niks geweest, leuk hoor!

Robb's hele avond was bedorven en nukkig zat hij de laatste avond van het jaar uit en nukkig begon hij het nieuwe jaar, dat niet zo van start ging als hij gedacht had. Dat was maar goed ook, want anders zou zijn strafregister weer verder uitgebreid zijn, zoals Meermans dat noemde, en waar zou hij dan terecht komen? In een Rijksopvoedingsgesticht misschien. Maar de rode haan had niet gekraaid. Dat was zijn geluk.

8. Wie niet horen wil

In het nieuwe jaar ging alles op de oude voet verder. Dag in, dag uit, week in, week uit. Het werd bovendien een kwakkelwinter, dus schaatsen was er niet bij en dat maakte alles nog saaier. Telkens als het een paar nachten licht gevroren had, zette de dooi weer in. Eén keer viel er een dik pak sneeuw en toen hebben we in de pauze op het schoolplein een flink sneeuwballengevecht gehouden, maar 's middags smolt alles weg en waren we weer even ver. Regenen en hagelen en misten deed het genoeg, maar wat heb je daaraan?

In het Huis gebeurde lange tijd niets bijzonders. De leider moest wel eens opspelen als we 's avonds laat het licht weer aan hadden en hij moest wel eens tussenbeide komen bij een vechtpartijtje, maar veel variatie was er niet. Tafeltennissen was eigenlijk het enige vertier en af en toe leerde Gerrit me een paar grepen van het gitaarspelen. Ik spaarde ook voor zo'n instrument en dan konden we later samen wel eens optreden op een klasseavond of bij de verjaardag van een vriend in het dorp. Naar het mes keken we niet meer om; het had een veilige plaats in Gerrits kastje en beiden hadden we er een sleutel van. Later konden we misschien wel eens een betere oplossing zoeken. We hadden het nu toch niet

nodig.

Maar op een zondagmiddag, toen we toevallig even samen op de slaapkamer waren, vroeg Rob me onverwacht of ik het mes goed weggeborgen had. Ik zei dat hij dat maar aan mij moest overlaten. Je kon merken dat hij erover wilde doorpraten. Hij wilde iets van me gedaan krijgen, want anders deed hij niet zo aardig. Om er vanaf te zijn, ging ik weg.

— Hé Rino, zei hij nog, maar ik liep door en mopperend bleef hij achter.

Ik vroeg me af wat hij wilde, maar dacht er niet aan erop terug te komen.

Beneden in de huiskamer zat een heel stel naar de radio te luisteren, naar een quiz. Er kwam juist een goed antwoord, dat blijkbaar beslissend was, want een langdurig applaus volgde. Ik liep om de tafel en bleef verveeld voor het raam staan, met een half oor luisterend. Peinzend keek ik voor me uit.

Zou Rob iets van plan zijn? Gister had hij nog gevochten met Bert, maar toen Meermans kwam, had hij een lelijke uitbrander gekregen. Bert had natuurlijk weer geen schuld, die kreeg altijd gelijk. Toch was hij gemeen, hij had mij ook vaak getreiterd en meestal liet ik hem kletsen. Maar Rob kon hem niet luchten of zien en was veel te opvliegend om de praatjes van die kleine dikzak te slikken.

Waar was Bert eigenlijk? Hij zat niet bij de radio.

— Hier komt de volgende vraag: waar en wanneer werd

Jeanne d' Arc als heks verbrand?

— In 1431 te Rouaan.

— Héél goed! Applaus!

Door de luidruchtige quiz hoorde ik niet goed wat er buiten geroepen werd.

— Als ik jou in mijn vingers . . . radbraken . . . nog niet jarig . . .!

Het was de stem van Rob, die van boven bedreigingen uit het raam riep naar beneden. Ik ging vlug naar de serredeuren om te zien wie er in de tuin was. Op het pad stond Bert, die kiezelsteentjes oprapte en op de ruiten van onze slaapkamer mikte.

— Waar blijf je nou? riep hij uitdagend.

— Waag het nog eens, was het antwoord van boven.

— Je durft niet eens hier te komen, lelijke bruine opschepper, zwarte bosjesman!

Kokend van verontwaardiging riep mijn broer: — Dàt zal je berouwen!

Nu was de maat vol. Ik hoorde Rob stampvoeten van woede en aanstalten maken om naar beneden te komen. Bert voelde wel dat er heel wat zwaaide. Lopen dat hij deed, voor zijn doen enorm!

Hij moest een afstraffing hebben zoals hij nog nooit had gehad. Zwarte bosjesman, hoe durfde hij! Hij kon lopen wat hij wou, maar zijn straf ontlopen zou hij niet!

— Gerrit, riep ik gehaast.

— Wacht even, 't is zo uit.

— Nee, dan hoeft het niet meer.

— Wat is er dan?

Hij was naar me toe gekomen en ik fluisterde hem toe wat er aan de hand was, en of hij ons wilde helpen Bert te grijpen.

— Waar is hij dan?

— Weggelopen.

— Waarheen?

— Naar het kasteel, die kant op.

— Vlug dan.

De anderen merkten niets van onze opwindning, zo gespannen volgden ze de wedstrijd en Meermans was op zijn kamer.

Door de bijkeuken stormden we naar de achterdeur en buiten kozen we beiden een ander pad. Het ene ging langs de tennisbaan en het andere regelrecht naar het kasteel. We zouden in ieder geval allebei bij de grindweg uitkomen en dan moesten we maar zien. Bert kon lang zo hard niet lopen als wij, dus inhalen zouden we hem zeker. Gek dat Rob nog niet kwam. Ik dacht dat hij onmiddellijk de achtervolging zou inzetten om de lafaard af te straffen. Zwarte bosjesmannen! Dit zou hem duur te staan komen! Het was voor het eerst sinds we in het Huis waren, dat er één ons uitschold omdat we Indisch waren. De eerste keer en de laatste keer moest het zijn. Ik kwam bij het schuurtje en gooide de deur open. Daar zat hij niet. Gauw verder. Als je kwaad bent, loop je twee keer zo hard als anders. Hij zou zijn verdiende loon krijgen! Hij had ons al zo vaak getergd met zijn hatelijke

steken onder water. Als het koud was, zei hij bijvoorbeeld: — In het apenland zal het wel beter zijn dan hier. We hadden hem vaak genoeg gewaarschuwd en wie niet horen wil, moet maar voelen. Zwarte bosjesmannen! Nu was het mooi genoeg geweest.

Gerrit was even eerder bij het grindpad dan ik en hij riep: — Kijk, daar gaat hij, even doorzetten, kom op!

— Moet je hem zien waggelen, die dikkerd!

— Hij is al bekaf.

In de verte blaften de honden van het kasteel al. Bert keek angstig achterom en toen hij ons zag, probeerde hij zijn tempo op te voeren, maar hij hield het niet vol en langzaam maar zeker liepen we in.

We hijgden zelf ook als postpaarden, maar zienderogen werd de afstand kleiner. Hij sloeg nu het pad naar de boerderij in en daar zouden we hem zeker te pakken krijgen. De laffe dikzak!

Tot onze verbazing ging hij plotseling de plank op die over de brede sloot lag. Daar kwam je in de kwekerij van het kasteel, en die grensde aan onze tuin, zodat je een heel stuk afsneed. Niemand van ons durfde er ooit te komen uit angst voor de waakhonden, maar een kat in het nauw doet rare sprongen. De plank was smal en boog een beetje door. We waren nu vlakbij.

Maar voordat we de sloot bereikten, trok hij de plank snel naar zich toe. Het water spatte hoog op en de pas was ons afgesneden!

— Wacht maar, jongetje, we krijgen je wel, riep Gerrit,

maar hij wist net zo goed als ik dat we voorlopig geen schijn van kans hadden. Het mispunt keek ons spottend aan van achter zijn glinsterend brilletje en zette het weer op een lopen.

— Die honden verslinden hem met huid en haar, zei ik. We keken hem een poosje na, tot hij tussen de kassen verdween. De honden hielden zich koest. Meer geluk dan wijsheid.

Er zat voor ons niets anders op dan de terugtocht te aanvaarden. We konden rustig op adem komen en deden kalm aan.

Ondertussen vertelde ik Gerrit wat er precies was gebeurd en we hoopten dat Bert straks regelrecht in de armen van Rob zou lopen. Zou hij wel gezien hebben dat ik het was en niet mijn broer? Natuurlijk zou hij dadelijk naar Meermans gaan en bescherming zoeken. Lielvingetje van de leider! Een flink pak rammel, dat verdiende hij! We spraken af dat we hem wel een andere keer onder handen zouden nemen, als hij nu de dans ontspong.

— Laat me los!

Toen we de achterdeur binnenkwamen, hoorden we de doodsbenauwde stem van Bert.

— Mijnheer Meermans, hij heeft een mes! Mijnheer Meermans!

Hij schreeuwde moord en brand en de jongens kwamen van alle kanten aanstuiven; vanuit de hal volgden ze het

schouwspel boven aan de trap.

Rob stond voor Bert met het mes in de hand en riep, terwijl hij trilde van opgekropte woede: — Hou je mond of ik steek dit mes tussen je ribben! Lafaard! Zeg het nou nog eens een keer: zwarte bosjesman!

— Ik . . . ikke zeg toch ni . . .

Op de bovenste etage sloeg een deur en Rob schrok even op. Bliksemsnel greep Bert het schaakbord dat in het kozijn lag en sloeg ermee naar Rob. De doos met stukken viel van de trap en rolde naar ons toe.

Rob beheerste zich niet meer en stak met het mes. Hij raakte de linkerhand van zijn aartsvijand, die een kreet gaf en het bord liet vallen. Hij zoog meteen het bloed weg dat van zijn hand droop en sprong de trap af.

— Hier, ellendeling, riep Rob, en hij smet het mes naar beneden, naar de voeten van Bert, die opnieuw een ontzettende schreeuw gaf.

We sprongen allemaal op zij.

— Stop daar onmiddellijk mee, klonk de zware stem van Meermans door het Huis. Het had zich allemaal in enkele seconden afgespeeld en daarom was hij te laat gekomen. Langs de trapleuning had hij nog net gezien wat er gebeurde. Rob bleef staan.

— Naar je kamer, jij, ik kom zo bij je!

Bert was naar beneden gehinkt en liet zich tegen de muur op de grond zakken.

Werktuiglijk had ik het mes opgeraapt en lukraak van een afstand boven op de kast gegooid.

— Jullie daar beneden, roep juffrouw Marie en haal de verbanddoos.

Hij was al beneden en pakte Bert bij de arm.

— Laat eens zien, zuig dat bloed maar een beetje op, we verbinden de wond zo. Wat is er met je been, ook geraakt?

Er kwam een grote snijwond te voorschijn. Allemaal schrokken we en niemand zei een woord.

— Rino, bel jij de dokter, het nummer staat op de lijst!

Die avond hing er een gedrukte stemming in het Huis. Bert lag in bed en Rob moest op z'n kamer blijven. Beneden hadden we zelfs kunnen horen hoe Meermans tegen hem te keer ging. Een paar keer kwam er een opgewonden antwoord, maar het werd dadelijk weer overstemd. Ik moest bij de leider op kantoor komen en nauwkeurig vertellen wat er allemaal was voorgevallen. Met horten en stoten kwam het eruit, want ik voelde dat ik ook schuldig was. Ik vertelde zo goed en zo kwaad als het ging. Hij vroeg ook waar Rob zo gauw dat broodmes vandaan had en of ik gezien had dat hij het van tevoren had klaargelegd. Dat had ik niet en ik schudde van nee.

— Je begrijpt wel dat dit alle perken te buiten gaat. Zo iets hebben we hier nog nooit beleefd. Hij had hem wel dood kunnen steken. Het is zonder meer misdadig om iemand met een mes toe te takelen. Ik zal zo spoedig mogelijk maatregelen nemen ten aanzien van Rob, want zo zijn we ons leven niet eens zeker.

's Avonds praatte hij nog verschillende keren met Rob en de jongens spraken er alleen fluisterend over met elkaar. Gerrit zat somber in een boek te lezen. Ik was blij toen het eindelijk bedtijd was. Het was de beroerdste zondag die ik had meegemaakt.

Toen we op de kamer kwamen, lag Rob al onder de wol. Hij draaide zich om. Mijn kastje en dat van Gerrit waren opengebroken, de splinters lagen in het rond. Dat was van later zorg.

Wij kleedden ons zwijgend uit en wachtten tot Meermans kwam om het licht uit te doen.

— Jongens, ik moet jullie wat zeggen . . . ik praat niet vaak met jullie over het geloof, maar ik heb net met Rob afgesproken dat alles van vandaag vergeten en vergeven is. Hij heeft heus niet alleen schuld. We zullen elkaar er niet meer kwaad op aankijken. Bidt allemaal om vergeving voor jezelf vanavond, want we doen allemaal zo vaak verkeerd. Ik ook. Maar als je eenmaal het geheim van de gevouwen handen kent, kun je altijd opnieuw beginnen. Zullen we dat afspreken?

Je hoorde geen antwoord, maar allemaal voelden we voor onszelf dat het waar was.

— Het kan best zijn dat je het nog eens heel moeilijk krijgt in je leven, en dan ben je dit Huis misschien al lang vergeten, maar ik hoop dat je hier dan nog aan denkt. Fijn, dan nu maar welterusten, jongens.

— Welterusten, meneer.

Het licht ging uit en het bleef stil. Maar het duurde

waarschijnlijk heel lang voordat we sliepen; we waren er allemaal mee bezig in onze gedachten. En ik geloof dat ik nooit tevoren zo heb gebeden als die avond. Het geheim van de gevouwen handen, noemde Meermans dat, het geheim van de gevouwen handen.

9. Je bent gewaarschuwd

Vrijdag was altijd de fijnste dag op school. Dan hadden we de eerste twee uur tekenen. Meestal mocht je zelf weten wat je wilde maken, maar soms kreeg je een opdracht. Het was wel eens een stilleven of een landschap, of de leraar vertelde een verhaal en dat moest je dan uitwerken in een tekening of in waterverf. Zo hadden we een keer de sage van Faust gehad. Je mocht die wonderbaarlijke waarzegger en wonderdoener uitbeelden zoals je zelf wilde. Ik maakte een bont uitgedoste kunstenaar, die op de kermis een stunt uithaalde: hij balanceerde met een groot mes precies op het puntje van zijn neus, voor de bewonderende ogen van de talrijke omstanders. Meneer De Wit vond het zo mooi, dat hij mijn kunstwerk liet inlijsten. Het kwam aan de muur te hangen. De meeste jongens haalden nooit hoger dan een zesje of een zeventje en daarom maakten ze zich niet zo druk meer. Ze deden allerlei andere dingen. Meestal hadden ze boeken van de volgende lessen voor zich en als ze de kans kregen, maakten ze huiswerk.

Tegen de paasvakantie mochten we weer eens vrij tekenen. Ik begon met houtskool een paar bomen op papier te zetten, maar pakte na een halfuurtje mijn boek van Nederlandse taal. In het komende uur moest ik een ge-

dicht voordragen; het zat er nog niet zo goed in. Het ging over een jager, die in een bergachtig land jacht maakte op arenden. In de laatste regels werd zo'n geweldige roofvogel getroffen door een kogel:

Een schot weerklonk uit zijn geweer,
De arend stortte in de vlakte neer!

Opeens viel er een briefje op mijn boek. Natuurlijk van Gerrit, die aan het tafeltje naast me zat. Ik las: 't Is de knijp om straks in plaats van „de arend” te zeggen: de Valk!

Ik kon mijn geproest nauwelijks onderdrukken. Een pracht idee! De hele klas zou ongetwijfeld aan de bijnaam van de baas denken, als ik dit zou zeggen. Dat zou een opschudding geven: Valkema neergeschoten! En de leraar zou gewoon denken dat het een vergissing was. En dat was het ook, want een valk is toch ook een roofvogel?

Toen de bel was gegaan en we naar het andere lokaal moesten, stookte Gerrit de anderen allemaal op, om mij zover te krijgen.

— Ja, Rino, doe het, jô!

— Je durft het zeker niet?

Zo daagden ze me uit. De hele klas verdrong zich op de gang om me heen. Ik moest nu haast wel. Maar toen we binnengingen, stond de Prik al in de deur en keek ons

allemaal eens goed aan. Zou hij gezien hebben dat er iets broeide?

— Jullie dienen op de gang een beetje je gemak te houden en door te lopen. Ik ben niet van plan op jullie te gaan staan wachten hier, het is geen pauze. En niks geen vijven en zessen voortaan, je bent gewaarschuwd.

We waren meestal niet zo bang bij dit vak, maar het klonk nu toch wel erg streng. Kon ik het nu nog wel riskeren? Een paar jongens keken achterom, nieuwsgierig wat ik zou doen.

— Vandaag beginnen we, traditiegetrouw, met een voordracht. Rino is ditmaal aan de beurt. Ga je gang.

Ik stond op en terwijl ik naar voren ging, voelde ik dat alle ogen op mij gericht waren. De Prik zat achter de lessenaar en keek de klas in. Het was nog stiller dan anders. Zenuwachtig begon ik. Hoe dichterbij het slot naderde, hoe groter de spanning werd op de gezichten voor me. Het flitste door me heen dat ze me een lafaard zouden noemen, als ik het niet deed. En het was toch gewoon een vergissing, als ik het zei?

Een schot weerklonk uit zijn geweer,
De valk stortte in de vlakte neer!

Op dat moment barstte er een tumult los. De klas begon daverend te lachen en er werd zelfs met de voeten gestampt van plezier. Hier hadden ze op gewacht!

De Prik was opgesprongen en wilde zijn stem verheffen,

maar hij kon zich niet verstaanbaar maken. Ik liep direct naar mijn plaats terug en keek rond alsof ik er niets van begreep.

De man voor de klas wachtte verbeten tot het wat rustiger was en begon toen onheilspellend: — Zo iets heb ik nog nooit meegemaakt! Er is niets bijzonders gebeurd en toch zo'n ontzettende herrie. Ik begrijp wel dat jullie op de gang iets hebben afgesproken en ik beschouw dit als een rebellie, onder leiding van Rino. Hij wachtte even en zei toen kortaf, terwijl hij me scherp aankeek: — Rino, verdwijn uit de klas, meld je bij meneer Valkema en na schooltijd hoor ik van jou wat dit te betekenen had. Ruk maar in!

Tegenspraak was uitgesloten. Ik pakte de biezen, maar bij de deur keek ik nog even om en overzag de klas, die me medelijdend nakeek. Zij hadden de lol ervan gehad, maar ik zat met de gebakken peren. Had ik het maar niet gedaan. Hoe moest ik het nu aan de Valk vertellen? Gelukkig was de conciërge niet in de gang. Op de trappen ook niemand. Aarzelend bleef ik bij de uitgang staan, maar toen de kust veilig bleek, schoot ik gauw in m'n jas, sprong de stoep af, ging gebukt onder de ramen door en in een mum van tijd zat ik op de fiets en racete de straat uit. Pas om de hoek minderde ik vaart.

Zo, mooi gefikst, dacht ik. Maar ik begon ook te beseffen dat er nu juist heel wat zou zwaaien. Niet alleen eruit getrapt, ook nog weggelopen van school. Zouden ze Meermans bellen?

Ik kon in geen geval nu al thuiskomen. Er was nog anderhalf uur. Wat zou ik zolang uitvoeren? Het was oppassen, want je kon nooit weten wie je in het dorp tegenkwam. Een eind de Zeeweg op en dan over het fietspad door de duinen naar huis? Het weer zag er goed uit, dus waarom niet?

Ik kon eerst nog wel een kijkje nemen bij de muziekhandel. In de etalage lag een pracht van een gitaar, een witte, zoals je wel eens ziet op een foto van een tienerster. Die moest ik kopen. Ik had al genoeg gespaard, maar Meermans zei steeds dat ik nog maar niet te hard van stapel moest lopen. Vandaag of morgen was het instrument natuurlijk verkocht. Voor de zoveelste keer keek ik er begerig naar. Maar ja, hij had het geld nu eenmaal in bewaring, dus ik moest maar wachten tot meneer een goede bui had. En als hij hoorde wat er vanmorgen was gebeurd, zou er voorlopig wel niets meer van komen.

Kinderachtig van de Prik eigenlijk om me eruit te sturen. Leraren zijn dictators die zich van hun onderdanen geen steek aantrekken, maar gewoon doen waar ze zin in hebben. Je bent machteloos, omdat je van ze afhankelijk bent. Ze hebben cijferboekjes en zo houden ze je in hun macht. De hele school zou in opstand moeten komen en die tirannen van de troon stoten. Een enkele goeie kon natuurlijk wel blijven, die kreeg dan gratie.

Je moest zelf kunnen kiezen wie je wilde hebben. Als ik leraar was, wist ik het wel. Ik zou sportief met de jongens meedoen en nooit straf geven. Maar wie wordt er ook

leraar? Ja, je hebt lange vakanties, dat wel, maar verder . . . en het is een moeilijke studie ook nog. Mij niet gezien.

Toen ik weer op de fiets zat, mijmerde ik verder. Tieneridool worden, dat is pas mooi. Je hebt er geen bepaalde opleiding voor nodig, je hoeft alleen maar te kunnen zingen of spelen. Verder niet. Elke dag ben je vrij en 's avonds treed je op voor stampvolle zalen of voor de televisie. Je hebt een duur huis en een slee van een auto en geld als water. Ze verdringen zich om je handtekening te bemachtigen, die je natuurlijk vriendelijk geeft. Ze hangen je foto boven hun bed en ga zo maar door.

Even buiten het dorp was een stel bouwvakarbeiders aan het voetballen op een veldje naast een villa-in-aanbouw. Ze hadden zeker koffiepauze. Ik zette mijn stalen ros tegen een boom en ging kijken. Ze knalden er stevig op los. Er zat ook iemand in het gras. Toen hij zijn hand opstak en me wenkte, zag ik pas dat het Rob was. Hij riep: — Moet je kijken, die knapen spelen machtig!

— Hoe kom jij hier verzeild, heb je geen school?

— Ik spijbel gewoon, en jij?

— Ik ben eruit getrapt.

— Komt goed uit, dan zijn we samen. Voetballen is veel leuker. Wat kan jou die school schelen. Ga zitten. Moet je die lange zien, die loeiert wel zo onmenselijk hard tegen die bal! Hij schiet ze finaal van de sokken. Maar

ze hebben maar een kwartiertje, dan moeten ze weer werken.

– Hoe weet jij dat zo goed?

– Man, ik kom hier al dagen. 't Is zowat afgelopen. Zie je, ze stoppen al. Kom op, gaan we door de duinen naar huis, zijn we mooi op tijd.

In geen maanden had ik meer behoorlijk met Rob gepraat. Nu waren we weer broers. Lotgenoten. En we praatten honderd-uit.

Hij vertelde: – Ik heb Hans een briefje meegegeven dat ik ziek ben. Ondertekend met een onleesbare handtekening, snap je. Op papier van het Huis. Ik was het zo gruwelijk zat, daarom heb ik een poosje verlof genomen. Zaterdag ga ik weer, voor het rapport, want anders loopt het in de gaten. Maar de rest lap ik aan mijn laars.

Ik deed het verhaal van het jagersgedicht en spoot mijn verwijten aan het adres van de leraren op.

Staande op de pedalen namen we de duintoppen en we freewheelden weer naar beneden. Op een beschutte plek uit de wind stond een bank. Even uitrusten.

– Wat ik zeggen wou . . . na die vechtpartij met Bert heb jij het mes teruggenomen, niet? Ik heb het heus niet nodig, hoor, want ik kan het met mijn knuisten ook wel af. Maar waarom heeft Gerrit het nu weer in zijn kastje? Vertrouw je mij soms niet?

– Natuurlijk wel, maar . . . ik zal maar zeggen: ik weet niet waarom, nergens om, gewoon omdat we bij mekaar op school zitten.

Hij zuchtte diep. Er kwam een bittere toon in zijn stem: — Zal ik jou eens wat zeggen? Jij schaamt je voor mij, hè, omdat ik altijd pech heb. Daarom ben jij zulke goeie maatjes met Gerrit. Jij vindt mij een mislukkeling, net als vader. Minderwaardig, omdat ik op de technische school zit. Maar nou ben je zelf de pineut. En die Gerrit heeft jou er ingeluisd. Die heeft je mooi te grazen genomen. Hij lijmt jou alleen maar om van je te profiteren, maar hij flest je zodra hij de kans krijgt . . . laten we ondertussen opstappen en doorfietsen . . .

Verbijsterd luisterde ik verder.

— Weet jij waarom ze ons altijd moeten hebben? Omdat we Indo's zijn. Ze kunnen voor mijn part allemaal naar de pomp lopen hier in Holland. Meermans ook met zijn vrome smoesjes. Als je je mond kunt houden, zal ik je zeggen wat ik ga doen. Ik ben zowat zestien. Van de zomer smeer ik 'm naar Rotterdam en ik laat me aanmonsteren op een boot naar Indonesië. Ik ga naar vader. Wij horen hier niet in dit land. Jij bent nog te jong. Maar dan weet je alvast wat ik doe. Denk erom: mondje dicht, want als je je mond voorbijpraat, loopt alles in 't honderd en dan ben je nog niet jarig. Je bent gewaarschuwd. En . . . ik wou dat mes mee hebben; het is van vader, daarom. Goed?

Het overviel me allemaal. Ik kon zo gauw geen woord uitbrengen en keek stil voor me uit. We kwamen al dicht bij het Huis. Bij het oversteken van de straatweg moesten we stoppen.

Rob zei: — Dus dat is dan afgesproken?
— Ik zal wel zien.

Er ging hierna geen dag meer voorbij, of ik moest denken aan de woorden van Rob. — Ik ga naar vader, had hij gezegd. Wij hoorden hier niet. Dat bleek op school en overal.

Voor mij was het nog met een sisser afgelopen, maar toen Robs bedrog na de paasvakantie aan het licht kwam, kreeg hij een hele serie strafmiddagen. Het zag er niet naar uit dat hij die zou uitzitten, maar toen Meermans hem onder vier ogen nog eens de pin op de neus had gezet, koos hij eieren voor zijn geld.

Moeder was met de feestdagen nog op bezoek geweest en telkens als we een ogenblik samen waren, had ik de neiging te zeggen wat Rob van plan was. Ze moest het toch weten? Hij kon toch niet zo maar op een dag verdwenen zijn en nooit meer boven water komen? Ze zou denken dat hij dood was en wie weet wat er dan gebeurde. Maar als moeder het van tevoren wist, zou ze natuurlijk de politie waarschuwen en dan zou Rob mij de schuld geven. Daarom zei ik nog maar niks.

Met Gerrit durfde ik er ook niet over te beginnen. Ik had hem een poosje links laten liggen, maar langzamerhand waren we weer gezworen kameraden geworden.

Op een geschikt moment wilde ik het mes terugvragen; ons verbond was toch niet meer van kracht. Zodra ik het wapen aan Rob zou hebben gegeven, was ik eraf. Het had toch niet anders dan narigheid opgeleverd. Wat had ik er eigenlijk aan? Het paste echt bij Rob en vader en Indonesië. Het was een miserabel ding, een stuk ongeluk. Ik moest het kwijt.

Op een goeie middag zei ik tegen Rob dat hij het mes van me kon krijgen en dat hij het voor mijn part mocht meenemen. Ik zou het bij gelegenheid te voorschijn halen, als Gerrit het goed vond.

Het werden sombere weken. Op school ging het niet slecht en in het Huis had ik geen ruzie, maar ik voelde me zo terneergeslagen. Zou ik volgend jaar alleen met moeder thuis zijn en weer op die oude ulo terugkomen? Het leek allemaal zo triest. En hier blijven wilde ik ook niet. Wat dan? Toch maar doorzetten en zo gauw mogelijk sportleraar worden en dan gelukkig zien te worden? Het was nog zo heel ver weg.

Nee Rino, zei ik bij mezelf, je bent een pechvogel. Rino Vogelsang, een bespottelijke naam voor een ongeluksvogel eigenlijk. Wie zou die gekke naam bedacht hebben? Ik zit er maar mee opgescheept.

Mijn enige troost was de gitaar, die ik eindelijk na veel soebatten mocht kopen. Er was een handleiding bij met vingeroefeningen en Gerrit hielp me. Vaak zat ik alleen op mijn bed zachtjes te tokkelen. Een enkele keer had ik zin erop te keer te gaan. Dan hadden de snaren het zwaar

te verduren en dan stampte ik met mijn voet. En als ze beneden klaagden over het lawaai, zei ik: — Als ik later goed kan spelen, zul je eens wat horen. Wacht maar, mijn tijd komt nog wel.

10. Vandaag geen spektakel

— Als ze niks beters kunnen koken dan zulke vla met vellen, kunnen ze het beter houden.

Rob zat aan tafel weer eens af te geven op het eten en hij keek daarbij zo onsmakelijk, dat je hem een cent zou geven.

— Als het je niet bevalt, laat je het maar staan, maar die stomvervelende praatjes van je wil ik hier niet meer horen, zeker niet op zondag.

Zulke scherpe woorden waren we niet gewend van Meer-mans, maar hij was nog maar net uitgesproken, of Rob flapte er nog meer brutaliteiten uit: — Eetlust, wat je eetlust noemt. Denk maar niet dat er hier eentje is die voor zijn plezier zit te eten.

Langzaam stond de leider op, maar je kon zien dat hij trilde van ingehouden woede. Hij liep op Rob toe. Iedereen begreep dat het nu ging spannen. Meermans zei zo rustig mogelijk: — Ik wil jou hier niet meer in de eetzaal hebben, pak je bord en ga maar in de keuken zitten.

— Man, hier heb je de hele kliek!

Rob gaf het bord een zet, zodat het aan onze kant van de tafel op de grond kapot patste. De vla spatte tegen mijn broekspijpen en tegen het behang op. Wat zou Meer-

mans nu doen? Hij keek Rob na en toen de deur dichtviel, richtte hij ogenschijnlijk bedwaard zijn blik op de vloer. Hij slikte even en ging naar zijn plaats terug.

Bij het bijbellezen kon je merken dat het hem niet koud liet. Er was een warme toon in zijn stem en hij las heel nadrukkelijk: — Wie groot wil worden onder u, zal uw dienaar zijn; en wie onder u de eerste wil zijn, zal aller slaaf zijn.

Na het gebed stond hij op en ging dadelijk naar de keuken. Wij keken elkaar aan en namen de bende op de grond in ogenschouw.

— Dat zal hij toch echt zelf op moeten ruimen.

— Je denkt toch niet dat ik het doe?

De korveeërs wilden er niet voor opdraaien.

Met een emmer en een dweil kwam Meermans terug. Wie zou hij aanwijzen om de boel op te ruimen? Hij bukte zich en terwijl wij toekeken, begon hijzelf te dweilen. We stonden sprakeloos. Sommigen glimlachten zuur, anderen draaiden zich om en gingen aan hun huiswerk. Ik kreeg een gevoel van diepe bewondering voor Meermans. Dit was waar de dominee vanmorgen over had gepreekt en wat we daarnet gelezen hadden. Wie groot wil worden onder u, zal uw dienaar zijn. Meestal interesseert het je niet, want het klinkt zo verheven en vreemd, maar op zo'n moment doet het je wat. Het is iets om jaloers op te worden. Zelf zou je ook zo moeten zijn.

Hoe het zo ineens bij me opkwam, weet ik niet, maar

die avond besloot ik naar de kamer van Meermans te gaan en hem eerlijk te vertellen wat me dwars zat. Er was heel wat moed voor nodig, omdat er zoveel op het spel stond, maar ik was ervan overtuigd dat het moest. Toen ik voor zijn bureau zat, was het niet moeilijk meer. Hij stelde je altijd met een paar woorden op je gemak, zodat je vrijuit durfde te praten.

— Meneer, ik wil u een heleboel opbiechten, als u maar aan niemand laat merken dat u het weet. Rob heeft me verteld dat hij van de zomer, na zijn verjaardag, in Rotterdam op de boot naar Indonesië wil stappen. Hij gaat naar vader en hij wil het mes mee hebben. Ik ben zo bang voor moeder, het is zo zielig voor haar, want ze denkt dan dat hij verongelukt is. Daarom moet ik het aan iemand vertellen, maar hij mag het nooit te weten komen. En Gerrit heeft het mes van mij, waar Rob mee gestoken heeft, weet u wel, toen met Bert. Maar ik krijg het niet terug, Gerrit wil niet dat Rob het in handen krijgt, zegt hij.

Het was een hele opluchting om eindelijk met al die opgekropte problemen voor de dag te komen. Ik vroeg: — Wat moet ik doen? Kunt u me helpen zonder dat Rob het merkt?

Het werd stil. De klok tikte. Meermans speelde met een lucifersdoosje en keek er aandachtig naar. In de hal hoorde je een paar jongens voorbijgaan, maar gelukkig klopte er niemand op de deur.

— Rino, het is heel goed dat je gekomen bent. Je kunt

erop rekenen dat niemand iets merkt, voordat het nodig is. Ik zorg dat Gerrit het mes teruggeeft en jij zorgt dat Rob het krijgt. Dan heeft hij zijn zin. Ja, en nu verder. Het duurt niet lang meer voor het zomervakantie is. Je broer is twaalf juli jarig. De tiende gaan we naar het kamp in Otterlo. Ik heb daar de stal van een leuk boerderijtje gehuurd. We vieren Robs verjaardag daar op een

heel bijzondere manier. En hij krijgt op die dag meteen te horen wat zijn bestemming na de vakantie is. Hij zal ermee in zijn nopjes zijn, dat verzeker ik je. Daarom dacht ik zo: vandaag geen spektakel om dat bord. 't Is trouwens ook wel zo christelijk. Dat snapte je zeker wel? Ik knikte.

— De nabije toekomst zal voor jou ook wel verrassend worden, maar ik kan nog niet zeggen hoe en wat. Ik ben nog met de voorbereidingen bezig. Maar het is heel goed dat ik deze dingen van jou nu weet. Dat kan veel moeilijkheden voorkomen. Bedankt voor het vertrouwen en ik hoop dat ik je voldoende heb kunnen geruststellen. Je moeder hoeft echt niet gewaarschuwd te worden. Van mijn plannen weet ze natuurlijk af. Het is nu bijna bedtijd en de anderen moeten niet merken dat je hier zo lang bent geweest. Tot straks.

Een kwartier later zaten we met alle jongens van de groep in pyjama op de bedden van onze slaapkamer. Meermans vertelde vaak 's zondagavonds. Hij zat op een stoel bij de deur in het licht van een klein lampje. Hij wist de spanning zo op te voeren, dat we ademloos luisterden. Deze keer was het een detective-story, die zich afspeelde in de buurt van Parijs. Er deden hardnekkige geruchten de ronde over een geheimzinnige gedaante die de bewoners van een kasteel naar het leven stond. Op een late avond wilde hij toeslaan, maar juist toen hij de kasteelheer, die niets vermoedend zat te lezen, in zijn

wurgende greep wilde nemen, struikelde hij over een snoer van de schemerlamp en tastte opeens in het volslagen duister, zodat hij snel door de tuindeuren moest wegluchten.

Meermans was hierbij opgestaan en beeldde de scène uit. De armen uitgestrekt en voetje voor voetje liep hij op het denkbeeldige slachtoffer toe. We zagen het voor onze ogen gebeuren. Dat waren beklemmende ogenblikken.

Zoals elke keer, brak het verhaal op een spannend moment af en hoe we ook probeerden, hij was niet te bewegen nog even verder te gaan.

— Jongens, naar je kamers. Volgende keer verder. Welterusten.

Toen het al een poosje stil was, zei Wim opeens: — Hé Rob, jij mag Meermans je excuus wel aanbieden. Hij heeft die troep van jou in de eetzaal zelf opgeruimd.

— Dat moet hij weten. Ik heb toch niet gevraagd of hij het asjeblijft wilde doen.

Ik fluisterde Wim toe: — Haal maar geen ouwe koeien uit de sloot. Meermans praat er toch ook niet meer over? Rob zat ineens rechtop in zijn bed. — Je hoeft mij heus niet te beschermen, hoor! Ik kan mijn eigen boontjes wel doppen en als die lapzwans daar zijn mond niet dichthoudt, timmer ik hem wel dicht.

— Doe maar flink, zei Gerrit voorzichtig.

Hoewel Rob nog een poosje bleef zitten, klaar om op te springen, kwam er gelukkig geen commentaar meer.

Hij is onverbeterlijk, dacht ik, hij kan beter maar weggaan naar vader. Hij hoort hier niet. Hij heeft mot met iedereen. Zelfs na een mooi verhaal blijft hij vijandig. Wat moet dat straks in het kamp worden? Hij zal wel weer de spelbreker zijn. Altijd dwarsbomen. Wat zou Meermans toch met hem willen beginnen? Hij deed net of Rob als bij toverslag een nuttig lid van de maatschappij zou worden, zoals ze dat noemen. Dan moest er heel wat gebeuren.

Ik lag lang te piekeren en te koekeloeren in het donker. Langzamerhand werden mijn gedachten grillig en bang. Zo dommelde ik in slaap.

Er doken schaduwachtige schimmen op, gevaarlijke figuren. Ze kwamen uit de gang of uit de schuur of uit de la van Gerrit of uit het bed van Rob. Ze hadden het op mij gemunt. Ik kon geen kant uit. Mijn keel zat dicht. Stem had ik niet meer. Het bed wankelde, het plafond zakte scheef. Wanhopig klampte ik me aan de dekens vast, richtte me op. Duizelend keek ik om me heen. Ik zette mijn voeten op de koude vloer en boog me over de wastafel. Ik dronk aan de kraan en toen ik mijn mond afveegde, voelde ik de koorts aan mijn lippen. Bij het open raam ademde ik diep de kille lucht binnen.

Soms is het leven een nachtmerrie. Maar je wordt altijd net op tijd wakker.

11. Verroer je niet

Tien juli! De dag waar we lang naar uitgezien hadden. We stapten 's morgens al vroeg op. De fietsen bepakt en bezakt. Het was een hele rit: over Leiden langs de Oude Rijn naar Utrecht en zo naar de Veluwe.

Toen we nog maar een uurtje onderweg waren, begon het te regenen. In Alphen streken we in een kofffientje neer om de bui af te wachten. Maar er kwam geen eind aan.

Rob klaagde steen en been. Het was hier geen land om te kamperen, het miezerde en druide en regende hier altijd. Hij had het wel gezegd, het werd allemaal niks. Meermans bleef opgewekt. Regen of geen regen, we moesten ons niet uit het veld laten slaan. Goeie Hollandse jongens kunnen tegen een stootje en wie is er nu bang voor een beetje water?

Moedig gingen we verder. Op het smalle fietspad reden we dicht achter elkaar om zo weinig mogelijk wind te vangen. Regelmatig hielden we een korte pauze. Bij het afstappen merkte je pas hoe stijf je werd van urenlang peddelen. De doorweekte kleren plakten op je huid en je kreeg het koud.

In de loop van de morgen klaarde het wat op en toen we de piramide van Austerlitz voorbij waren, brak de zon

zelfs door. De regenjassen gingen uit en ons natte pak kon weer drogen in de zon.

Nu kwam de stemming erin. Het enthousiasme van de afgelopen dagen kwam terug. We hadden uitgebreide voorbereidingen getroffen en volop gefantaseerd over het kamp. We waren op school allemaal overgegaan, een mooie vakantie was dubbel en dwars verdiend, vonden we. Alleen Rob kreeg geen einddiploma, maar hij mocht gaan werken en dat was zijn enige wens. Waar en wanneer wist hij nog niet, maar Meermans had beloofd, dat hij op zijn verjaardag meer zou horen. — Mij best, had hij toen gezegd en dat was geen slecht teken. Voor zover ik wist had hij het mes nu bij zich, maar toch geloofde ik niet dat hij zou verdwijnen voor de twaalfde. Hij zou die dag afwachten en dan kon hij altijd nog zien. We gingen beslissende dagen tegemoet. Ik had er al lang naar verlangd, maar nu was het eindelijk zover. Achteraf bekeken waren de laatste maanden toch nog voorbijgevlogen.

Meermans sprak de kleine colonne achter zich geregeld bemoedigend toe. We moesten nog even doorzetten, nog een paar kilometer, zei hij, in de buurt van Ede. Hij riep Rob toe dat er van zijn sombere voorspellingen gelukkig niets terecht was gekomen en dat het een stralend kamp zou worden.

Omdat er geen reactie kwam, keek ik om en tot mijn verrassing knipoogde Rob naar mij. Hij moest wel een heel goeie bui hebben! Het kon niet meer missen! Alles

zou op zijn pootjes terechtkomen.

Doodmoe maar vol verwachting reden we het erf van de boerderij op.

Kort na aankomst lagen we alle twaalf languit op onze slaapzak in het stro. Wat waren we moe van die eindeloze fietstocht! De bagage hadden we zolang in een hoek gezet. Voorlopig konden we weinig meer uitrichten.

Alleen Meermans was druk in de weer. Hij ging ons keukentje in de paardestal alvast inrichten. Het was tevens dagverblijf. Er stond een tafeltje met een gasstel, zodat hij al gauw koffie kon zetten. Toen we een beetje bijgekomen waren, gingen we één voor één op de heerlijke geur af. Op een paar houten bankjes zaten we bij elkaar. Er stonden grote pannen op de grond. Op de tafel lag een handvol bestek, een doos sigaretten, een blikopener, een pak lucifers en nog veel meer. Aan de muren hingen een paar pollepels en een rekje met theedoeken. Alles zag er even rommelig en primitief uit, maar het was een gezellig hokje, waar we ons best thuis zouden voelen. Omdat er geen tijd was om nu al een complete warme maaltijd te koken, moesten we genoeg nemen met een eenvoudig menu. Om zes uur zaten we met een bord dampende tomatensoep op onze knie. Ik had nooit geweten dat soep zo lekker kon zijn!

- Meneer, wat gaan we vanavond doen?
- De omgeving verkennen.
- Toch niet op de fiets?

— Wees maar niet bang, we gaan lopend. We moeten eerst de boel opruimen hier. Degenen die klaar zijn, kunnen nog wel even het volleybalnet spannen tussen de twee palen hierachter op het veld. Ik fluit wel als we weggaan.

Vlak achter de boerderij begon het dennenbos. Onder de dichte bomen was het al schemerdonker. Er hing een heerlijke geur. Het was er doodstil en het leek er volkomen uitgestorven, alsof er in tijden geen levend wezen was geweest. De regen had alle voetsporen uitgewist op de paden.

Onze stemmen klonken scherp in de stilte en als je hard riep, hoorde je ver weg de woorden terugkaatsen. Sommigen zetten hun handen aan de mond en het toeterend geluid dat ze maakten, echode nog lang na.

— Als jullie het hele bos op stelten zetten, heb je geen schijn van kans dat we vanavond wat te zien krijgen. Alle dieren zijn nu al opgeschrikt en houden zich schuil. Niet meer hardop praten, misschien dat we dan straks verderop een hert of een moeflon kunnen betrappen op zijn avondwandeling.

— Wat is dat, een moeflon?

— Ik heb er nog nooit één in het wild gezien. Ze schijnen heel zeldzaam te zijn. Het is oorspronkelijk een soort bergschaap. In het Nationale Park de Hoge Veluwe heb je ze in ieder geval wel, dus ik denk dat ze hier ook wel zitten.

— Gaan we het Park ook in?

— Ja, natuurlijk, als het mooi weer is misschien morgen al.

We waren nu bij een weiland gekomen. Het was daar veel lichter. Meermans zei opeens: — Blijf hier roerloos stilstaan! Let op de bosrand daarginds. Niet bewegen, dan verknoei je de zaak. Let op. Mysterieus ging hij verder: — Ik zag het heel even in een flits, maar het komt zo terug. Verroer je niet . . . Heel zachtjes fluisterde hij: — Ja . . . nú. Zie je die vreemde, grijze schimmen daar in de verte op het land bewegen . . . dat zijn de witte wieven waar je zulke aangrijpende dingen over hoort!

— Waar dan? Bedoelt u die vage, mistige . . .

— Kijk hier maar langs mijn vinger.

We stonden nu dicht bij elkaar gespannen in de aangegeven richting te turen.

— U houdt ons natuurlijk voor de gek, zeiden er een paar tegelijk. — Witte wieven bestaan niet eens.

— Ik zal jullie zeggen hoe het zit. Witte wieven of witte wijven zijn de avondnevels op het veld. Vroeger dachten de bijgelovige boeren dat het werkelijke gedaanten waren, bijvoorbeeld van gestorvenen of zo. Witte wijven zijn in de oude geschiedenissen ook waarzegsters, die droeve of blijde gebeurtenissen aankondigen in paleizen en kastelen. Nu weet je tenminste hoe ze er uit zien. Je kunt je voorstellen hoe ze op het idee kwamen. Wij zijn nu met zijn allen, maar als je hier helemaal alleen zou

lopen in de stilte, zou je vast een eindje omgaan.

-- U hebt ons mooi bij de neus genomen.

-- Dat was de bedoeling ook. We gaan nu langs dit pad naar de weg en dan door het dorp terug naar de boerderij. De duisternis viel snel. Je moest goed opletten waar je liep om niet te struikelen in het karrespoor. Voor we in de dorpsstraat waren, was het overal nacht.

Otterlo leek al in diepe rust. Alleen het felle licht van een cafetaria lokte ons nog aan. En de geur van patates frites niet minder. Het was er vrij druk. Op het trottoir

stond een stel jongens bij hun brommers en binnen moesten we op onze beurt wachten. Maar dat doe je graag als het om een portie patat met mayonaise gaat. Heerlijk! Meermans maakte een praatje met de man achter de toonbank. Ik hoorde over een wildtocht en de jachtopziener en de geschiktste plek.

— Met zo'n hele groep zal het niet meevallen, meneer. Ze moeten zich heel koest houden. De beesten hebben je bij het minste of geringste in de gaten. 't Hangt ook van de wind af, want ze ruiken of er mensen aankomen.

Ze hebben een heel scherpe reuk.

— 'k Zal 't proberen, bedankt voor de tip. En tegen ons:
— Jongens, we gaan de stal opzoeken. Morgen is het vroeg dag. Niet te veel dromen van de witte wieven, dat is niet goed voor je nachtrust. Als je bang bent in het donker, mag je wel op de plaats naast mij komen slapen. Daar had niemand behoefte aan. Er werd spottend gelachen. Luidruchtig keerden we op de basis terug.

12. Jacht op groot wild

Met veel lawaai stootte Meermans de staldeur open, ging in de opening staan en keek naar de lucht. Hij riep ons toe: — Kijk eens, jongens, wat een stralende dag het gaat worden. Laten we opschieten, vandaag gaan we jagen op groot wild! Dan zul je eens wat beleven! Kom op, reveille!

Geeuwend en gapend keken we op en het binnenvallende zonlicht was scherp aan je ogen. Werkelijk een heerlijke morgen om vroeg op te staan, maar als je net een vermoeiende dag met een verre fietstocht achter de rug hebt, is dat niet zo makkelijk.

Met veel moeite kwamen we overeind, wrongen ons uit de slaapzak en sjokten naar de pomp. Om de beurt hanteerden we de zwengel en onder luid geknars en gepiep konden we ons beurtelings opfrissen. Dat ging met veel kwistig gespetter gepaard.

— Rob blijft maffen, laten we 'm in de teil plompen. Luijaards moeten gestraft worden!

Meteen begonnen ze op het commando van Wim de teil vol te pompen. Ik kon me er niet tegen verzetten, maar ik was bang dat het verkeerd zou uitpakken. Rob was zo ontzettend prikkelbaar 's morgens vroeg en dan nog een heel komplot tegen hem, dat was erg riskant.

Vlak om de hoek van de staldeur zetten ze zo zachtjes mogelijk het waterbad klaar. Joelend stormden ze het stro in en sleurden hem uit zijn slaapzak en aan alle kanten pakten ze hem beet. Hoewel hij hevig tegenspartelde en wild in het rond probeerde te trappen, sleepten ze hem mee naar buiten. Toen hij zag wat de bedoeling was, rukte hij zich met een forse ruk los en kieperde de teil ondersteboven. De aanslag was mislukt. Allemaal stoven ze op zij.

— Nou, waar blijven jullie nou? Kom maar op als je durft, ik lus je, hoor!

Woest en agressief keek hij rond.

Mompelend dat het kinderachtig was om zo kwaad te worden en dat het flauw was zich zo aan te stellen, dropen ze af. Eenzaam ging hij zich wassen en toen ik hem zag gaan, begreep ik dat voor hem de dag verknoeid was. Als we eenmaal op stap waren, zou hij waarschijnlijk wel weer opkikkeren, want het belofde vandaag avontuurlijk te worden.

Na het ontbijt gingen we eerst nog een poosje volleyballen en we dronken nog koffie in het kamp, omdat we moesten wachten op de kookster Marie, die met de trein kwam. Haar fiets was al vooruit gestuurd.

Ze had nog maar net haar bagage neergezet, of ze vroeg aan Meermans of ze ook mee mocht op de wildtocht.

— Veel te gevaarlijk voor een dame. Vergeet niet dat wilde zwijnen erg wild zijn en als u aangevallen wordt, ben ik verantwoordelijk. Als u per se toch mee wilt, is

het op eigen risico.

— Dat loopt zo'n vaart niet, ik ben niet bang.

We begonnen allemaal: — Ze verslinden het liefst dames . . .

— Ja, vorige week stond het nog in de krant.

— Als ik u was, bleef ik hier.

— Je hebt er zùlke kanjers van beesten bij!

Hoe we ook probeerden haar de stuipen op het lijf te jagen, ze hield hardnekkig vol. Ze wilde het beleven.

We staken onze lunchpakketjes bij ons en reden welgemeed weg. Onder elkaar hadden we het grootste plezier om Marie en we spraken af dat we haar behoorlijk te grazen zouden nemen.

De ingang van het Park was niet ver. Onze leider betaalde de kaartjes en nu begon het evenement. Als je er voor het eerst komt, denk je dat je overal herten zult zien, maar dat valt tegen. Je kijkt ingespannen om je heen, maar je ziet niets anders dan bomen en struiken. Op het laatst let je meer op de fietsers en de auto's die je tegenkomt.

Onder de bomen merkten we niet veel van het warme weer, maar toen we een rijwielpad insloegen dat over de heide voerde, stond de zon al bijna recht boven ons. Ik fietste naast Meermans en het was gemakkelijk om te zien hoe de zweetdruppeltjes van zijn voorhoofd liepen. Op het stuur hield hij de kaart, waarop hij de route had uitgestippeld. Hij pufte steeds meer en was blij dat we eindelijk het standbeeld van Christiaan de Wet bereikten.

Hier konden we een poosje rusten. Het was een indrukwekkend hoge pilaar van waaraf de krijgshaftige Zuidafrikaanse generaal ons gadesloeg. Waarom hij op deze plaats stond, wist niemand, maar allemaal hadden we wel van de Boerenoorlogen gehoord of gelezen.

We besloten, zittend in de hei, meteen maar een boterhammetje te eten. Op de kaart zagen we ondertussen waar het jachtslot lag, dat de volgende pleisterplaats was. Een halfuurtje later waren we er. Een groot kasteel, genoemd naar Sint Hubertus, de schutspatroon van de jagers, en gebouwd door een rijke meneer.

Er waren grote vijverpartijen bij. Hans gooide er achteloos een korstje brood in en plotseling spatte het water van de vissen die erop af kwamen.

— Hier kun je lekker vissen, jongens! Wie heeft er nog deeg?

Met kleine stukjes brood deed je wonderen. Het wemelde er van de spartelende karpers, hele grote, die elkaar de buit betwistten. Met z'n zakmes sloeg Bert in het water om er één te vangen, maar hij miste steeds, hoewel het soms op het kantje af was. Het water was in heftige beroering en het leek wel of er steeds meer kwamen aanzwemmen. Omdat Meermans aan het informeren was of we het slot konden bezichtigen, hadden we vrij spel. Toch keken we allemaal vreemd op, toen Rob ineens uit zijn fietstas het grote mes te voorschijn haalde. Hij nam het uit de schede, ging geknield op de kant zitten, mikte vlakbij een stukje brood neer en begon driftig te steken

naar de karpers. We dachten dat hij steeds missloeg, tot dat het water een beetje rood begon te worden bij het mes.

— Hij heeft er één geraakt!

Maar op dat ogenblik kwam Meermans en hij riep ons om verder te gaan. Het kasteel was gesloten. Rob stak het mes tussen zijn riem en keek spijtig naar de vijver waar hij zo graag nog wat op de vis had willen jagen.

— Iedereen weet nu dat jij het mes hebt, zei ik.

— Wat geeft dat, het is toch de laatste dag . . .

De hele middag zwierven we door het Nationale Park. Bij de Gietense Flessen, een paar meertjes in de hei, zagen we een kudde van tientallen herten. Meermans sloop er met de anderen die een fotoestel bij zich hadden, naar toe en ze wisten van dichtbij een plaatje te schieten. Zodra de dieren het merkten, ging de hele horde op de loop. Een heel eind verderop graasden ze weer rustig verder. Tegen de avond zouden we op de wilde-zwijnenjacht gaan. De hele dag hadden we er nog niet één gezien, maar Meermans had gehoord waar de zwijnen dagelijks om vijf uur werden bijgevoerd met eikels. Die plek zochten we op.

Het was midden in een donker dennenbos, waar op een open plek een schuurtje stond. Rondom was de grond omgewroet door poten en snoeten. Zo te zien was het geen klein gezelschap dat hier regelmatig huishield.

Volgens de bordjes mocht je hier eigenlijk niet komen

en daarom verschansten we ons op veilige afstand in een greppel. De fietsen hadden we bij het pad achtergelaten in de struiken.

— We moeten ons goed gedekt houden en zorgen dat de beesten ons niet te zien krijgen, want dan zijn we verloren. Als je de aandacht trekt, stormen ze op je af en ze zijn ondanks hun logge, lompe bouw toch veel en veel sneller dan een mens, dus ontlopen kun je ze niet.

Meermans keek bij de laatste woorden naar juffrouw Marie, die dicht bij hem was gaan zitten.

— Maar wat moet je dan doen als je achtervolgd wordt? vroeg ze, en haar stem klonk heel anders dan 's morgens.

— Het enige wat je kan redden, is razend vlug een boom in klimmen.

— Ik kan helemaal niet boomklimmen.

— Ja, dan weet ik het ook niet. De jongens weten zich wel in veiligheid te stellen en ik ook, maar zoals ik al gezegd heb, voor u kunnen we moeilijk instaan.

We wisten niet goed of het nu werkelijk ernst was of niet, omdat wezelf ook een beetje de schrik te pakken kregen.

— Stil eens, zei Meermans, — ik hoor wat, bukken!

Het was een bromfiets die dichterbijkwam. Een man stapte af en opende het schuurtje. Hij kwam met een paar zakken naar buiten en schudde het voer uit op de grond. Nadat hij nog even had rondgekeken, reed hij weer weg. Hij had ons niet gezien.

— Wees op je hoede, jongens, nu gaat het gebeuren.

Marie zat benauwd het bos in te turen en keek hoe hoog de bomen waren en vroeg zich af hoe ze erin moest komen, terwijl onze leider verder ging: — Ik meen echt wat ik gezegd heb. Die beesten hebben grote snijtanden en nog grotere hoektanden, die uit hun bek steken. Het is wel leuk om te weten dat ze veel jongen kunnen krijgen, wel vierentwintig. Ik denk ook dat ze met hele families komen.

— Daar heb je ze al, fluisterden enkelen tegelijk.

Inderdaad verscheen onder de bomen ineens een hele stoet donkerbruine varkens. Knorrend scharrelden ze op het voer toe. We hielden de adem in en doken zo diep mogelijk weg. Er kwamen er steeds meer, ik schat wel honderd in totaal. Je begreep niet waar ze zo gauw vandaan kwamen. Hier hadden we nu de hele dag naar uitgekeken. Het waren heerlijke ogenblikken vol spanning. Wie had er ooit zoveel bij elkaar gezien? Dit was wat je noemt jacht op groot wild!

Terwijl we de luidruchtig vretende zwijnen bespieden, moest Rob onverwacht hoesten. Hij probeerde het geluid te dempen, maar het was al te laat. Onmiddellijk keken de beesten op. Er klonk een angstwekkend geknor en ze maakten rechtsomkeert. In enkele seconden waren ze allemaal weggevlucht. Verbaasd zaten we in de greppel en Marie slaakte een diepe zucht van verlichting.

— Stommerd, zei ze, — je brengt ons in levensgevaar.

— Wie doet er toch zo stom, echt iets voor Rob, zei Gerrit.

— Spelbreker, zei een ander.

Eén voor één verweten ze Rob dit incident. Hij stond resoluut op: — Het kan me geen barst schelen, voor mijn part komen ze niet meer terug ook.

En hij slenterde weg in de richting van de fietsen. Meermans riep hem terug, maar hij hield zich doof.

— Laat hem maar gaan, hij gaat wel naar het kamp. Wij willen nog eens goed kijken, ze komen zo wel terug. Je hebt wel begrepen dat ze bang voor ons zijn, alleen als je ze in het nauw brengt, moet je oppassen. Vonden jullie het niet geweldig?

Natuurlijk wilden we ervan profiteren nu we toch hier waren en we zochten een plaatsje aan de andere kant van de voederplaats.

Een ogenblik dacht ik dat mijn broer nu wel eens van de gelegenheid gebruik zou kunnen maken om . . . maar dat zette ik uit mijn hoofd. Morgen was hij immers jarig. We wachtten niet tevergeefs. Onze zwijnen kwamen de afgebroken smulpartij weer voortzetten, al ging het nu heel aarzelend en voorzichtig. We zagen dat er ook hele kleintjes bij waren, die dapper meededen. Zelfs Marie had er nu plezier in.

Toen eindelijk de wilde varkens zich terugtrokken in het bos, haalden we de fietsen op en met een leeg gevoel in onze magen stapten we op.

13. Ik heb een mes

De volgende morgen werd ik al om vier uur wakker. De hoofdpijn die me een vreselijk onrustige nacht had bezorgd, was niet weg. Onmiddellijk keek ik of Rob er al was. Zijn plaats was leeg.

De hele misère van gisteravond kwam me weer voor de geest. We hadden hem niet meer gezien, nadat hij kwaad was weggelopen. In het kamp was hij ook niet geweest volgens de boerin. Sommigen dachten eerst dat hij verdwaald was en elk ogenblik kon terugkeren. Maar met het uur werd de ongerustheid groter. Ik twijfelde er niet meer aan: hij was naar Rotterdam gegaan. Toen hij om tien uur nog niet boven water was, werd de politie gewaarschuwd. Meermans vertelde wat wij vermoedden en men zou zorgen dat er op de stations en verkeerswegen werd uitgekeken naar de vermiste jongen. Het signalement werd nauwkeurig opgeschreven. In de loop van de nacht hoopte men hem wel ergens te kunnen aanhouden en anders wel morgenvroeg. Er heerste een hele consternatie in het kamp, want we voelden allemaal dat onze vakantie in het honderd dreigde te lopen. Een paar boden aan op de fiets te gaan zoeken in de omgeving, maar dat zou toch geen resultaat hebben. Ten einde raad zei Meermans dat we naar bed moesten gaan. Hij zou

wel blijven waken en zodra er nieuws was, zou hij me waarschuwen. Het duurde lange, lange uren, voordat ik met tergende hoofdpijn insliep.

Ik zag dat de leider nu zelf ook sliep. Dat was geen afspraak! Waarom had hij me niet gewaarschuwd om de wacht over te nemen? Buiten hoorde ik klompen voorbijgaan en emmers rinkelen. Vlug schoot ik uit mijn slaapzak en sloop langs de anderen door het stro naar de deel. Ik had de boer, die ging melken, gauw ingehaald en vroeg: — Is er al opgebeld?

— Geen bericht. 't Is nog veel te vroeg.

Teleurgesteld zocht ik mijn slaappleaats weer op en tuurde naar de zoldering met spinnewebben. Vandaag was hij jarig. Een mooie verjaardag! Meermans had me toevertrouwd dat moeder zou komen. Pas vanmiddag, maar veronderstel dat hij dan nog zoek was. Waarom moest alles op het laatste moment nog misgaan? Ik had me er zoveel van voorgesteld. Het einde van een periode vol tegenslag en narigheid. Moeder weer tevreden en Rob en ik ook, zo zou het worden. Het begin van een nieuwe toekomst. Alle idealen waren nu ingestort en ik zat met de brokken. Eén enkele gelukkige dag was ons niet eens gegund.

Meermans had gemakkelijk praten met z'n geheim van de gevouwen handen. Zijn vader en broer waren geen mislukkelingen. Hij had geen bruine huid en hij hoorde hier thuis in dit land. Maar als je een vreemdeling bent en je wordt aan je lot overgelaten, wat heb je dan aan

bidden? Het valt zo gruwelijk tegen. Je voelt je helemaal alleen op de wereld.

Terwijl ik zo lag te tobben, meende ik een paar keer dat ik iets hoorde op de hooizolder boven de stal waar wij lagen. Het kon wel een kat zijn of muizen misschien, maar ineens hoorde ik duidelijk een gestommel alsof er iemand naar beneden klom uit het hooi en behoedzaam de ladder afkwam naar de deel. Ik spitste mijn oren en richtte me op. Achter de rietmat, die langs ons stro was opgericht, hoorde ik de staldeur opengaan en weer dicht-trekken. Ik bedacht me geen ogenblik meer en struikelde er hals-over-kop achteraan.

— Wat is er? riep Meermans, die wakker schrok.

— Rob!

Op blote voeten rende ik naar buiten, langs de kippe-hokken. Op het pad achter de boerderij zag ik mijn broer, die zich uit de voeten maakte in de richting van het bos. Ik zette de achtervolging in. Hij dacht dat hij alleen was en keek niet om. Dat was een geluk. Ik liep alsof mijn leven ervan afhing. De afstand tussen ons werd kleiner. Op het bospad zou ik hem inhalen. Maar zodra hij daar was, schoot hij onder de struiken en trok zijn fiets te voorschijn. Op dat moment zag hij mij en bleef geschrokken staan.

— Op zij, riep Meermans, die op de fiets kwam aan-stuiven.

Zo gauw kon Rob niet weggomen. Hij probeerde het ook niet meer. Hijgend stonden we bij elkaar.

— Hoe wisten jullie dat ik hier was?

— Rob, jongen, we hebben de hele nacht naar je gezocht, maar je eigen broer hoorde je weggaan. Wat een geluk! Nu kunnen we je tenminste fatsoenlijk feliciteren met je verjaardag. Van harte en nog veel gezonde jaren! Het verbaasde me dat Rob de hand aannam en ik feliciteerde hem nu ook. Zo'n vreemde begroeting hadden we geen van drieën ooit meegemaakt: wij in pyjama en hij in zijn gewone daagse plunje.

— Ga mee, jongens, het is nog zo vroeg, en we hebben alle drie nog wat nachtrust tegoed!

Met de fietsen aan de hand liepen ze voor me.

Er werd niets meer gezegd. Dat hoefde ook niet.

Een paar slaperige gezichten keken verstoord op toen we in de stal terugkwamen. Meermans bracht de boerin op de hoogte en onze kookster en hij belde de politie, voordat hij zich weer behaaglijk in zijn slaapzak nestelde. Niemand keek vreemd op dat Rob er weer was, toen we een paar uur later aan het ontbijt zaten in de paardestal. Ze waren al zoveel van hem gewend. Allemaal feliciteerden ze hem en namens de groep kreeg hij een pakje aangeboden. Er kwam een prachtige leren portefeuille en een portemonnaie uit.

— Voor al het geld dat je binnenkort gaat verdienen, zelden ze.

De jarige keek verlegen om zich heen: — Bedankt, hoor! Meermans nam het woord. — Rob, je merkt hoe blij we zijn met je verjaardag. Om de feestvreugde te verhogen

vertel ik je alvast dat er straks gebak voor bij de koffie wordt gebracht en dat ik je dan zal zeggen waar je in september helemaal zelfstandig mag gaan werken. En als klap op de vuurpijl: vanmiddag komt je moeder, die ook een grote verrassing voor je heeft.

— Hoef ik niet op Princehagen te blijven?

— Nee hoor, van ons zul je geen last meer hebben. Je bent nu oud genoeg om wat meer op eigen benen te staan.

Hij sloeg de ogen neer en dacht na. Volkomen onverwacht trok hij onder zijn trui het mes vandaan en legde het op tafel: — Hier Rino, ik heb het niet meer nodig. Allemaal keken we ernaar. Daar lag nu het wapen dat de oorzaak was van een heleboel conflicten. Hoewel niemand er iets over zei, kon je de gedachten wel raden. Meermans nam het in de hand en verbrak de stilte: — 't Is een mooie Indische kris. Zeker nog van je vader geweest vroeger? Prachtig zijn die bloemen erin uitgesneden hier op de schede en op het handvat. Mooi dat goud en dat rood bij elkaar. Maar scherp is het ook, dat merk ik wel. Als jij in september weer thuis komt op je eigen kamer, moet je het maar aan de wand hangen als versiering, Rino.

— Ga ik definitief naar huis?

— Ja, dat staat nu vast.

Zo kwam de ene onthulling na de andere.

Tijdens het koffiedrinken vertelde Meermans dat Rob als leerling-automonteur geplaatst zou worden bij een

grote garage in Amersfoort. Hij zou daar in een kostgezin komen en elk weekend mocht hij naar huis. Dat gezin was ook Indisch, goede kennissen van moeder.

— Ik weet zeker, zei de leider, — dat je het wel zult rooien daar. Nu kun je laten zien wat je waard bent. Zorg dat je goed werk levert. De baas heeft me beloofd dat je een goed loon verdient, en als je bevalt, klim je langzaam maar zeker op. Mooi geregeld, of niet?

— Hartstikke goed, meneer. Ik heb er zin in, reken maar. Dan ga ik sparen voor een brommer.

Er kwam een agent op een motor het erf op rijden.

— Ik moet even weg, zei Meermans, — ik moet uitlegen hoe het is gegaan; als je aangifte doet, moet de politie een rapport opstellen hoe het afgelopen is.

Kort na het middageten kwam moeder. Nadat ze Rob uitbundig had gefeliciteerd, zei ze geheimzinnig tegen Meermans: — Wat denkt u, zullen we er maar mee voor de dag komen?

— Ja, wat mij betreft . . .

Hij wenkte mij om mee te komen en we gingen de keuken van de boerin binnen. Daar stond, helemaal in karton en papier gewikkeld, een fiets. We reden het pak samen ons dagverblijf in.

— Zo, nu maar gauw uitpakken, Rob!

— Allemensen, dat is een enorme verrassing!

In een kring stonden we er allemaal omheen, terwijl hij de touwen losknipte en het karton wegtrok. Er kwam een spiksplinternieuwe bromfiets te voorschijn!

— Een brommer, hoe bestaat het!

— Ja, zei Meermans, — je moeder en ik hebben dat samen verzonnen. Je had nog een mooi centje op de spaarbank van je krantenwijk en de andere helft heeft je moeder betaald. Dat komt mooi uit nu je zestien bent geworden. Je kunt er elke dag mee naar je werk.

Ik geloof dat Rob helemaal overrompeld was. Zo iets had hij nooit verwacht. Zo iets had hij nooit kunnen dromen. Zelf had ik er ook geen idee van dat dit zou gebeuren. Ik voelde me zelfs een beetje jaloers. Het kan raar gaan: op dezelfde morgen dat je alle hoop opgeeft, gebeuren er zùlke dingen!

De hele middag bleef moeder op de boerderij en we zaten een poos met zijn drieën bij elkaar. De anderen volleybalden.

Ze zei: — Het is een heel moeilijke tijd geweest, jongens. Voor mij ook. Maar nu is het afgelopen. Ik kan je niet zeggen hoe gelukkig ik ben vandaag.

Ik staarde voor me uit en dacht aan de toekomst. Aan een populaire gitarist en zanger. Aan een enthousiaste sportleraar. Aan al mijn idealen.

Op tafel lag het mes. Ik pakte het. De gebeurtenissen met Rob en met het mes gingen door mijn gedachten.

Onvergetelijk, dacht ik. Later als ik groot ben, ga ik er een boek over schrijven.

INHOUD

1.	Je moet maar durven	5
2.	Denk nooit aan je vader	17
3.	Hou je handen thuis	28
4.	De hartelijke groeten	39
5.	Is dat je broer?	46
6.	Neem geen risico	55
7.	Er kraait geen haan naar	63
8.	Wie niet horen wil	75
9.	Je bent gewaarschuwd	87
10.	Vandaag geen spektakel	100
11.	Verroer je niet	107
12.	Jacht op groot wild	115
13.	Ik heb een mes	125

Dit is één van de zes boeken, die bekroond zijn in de
Landelijke Prijsvraag voor Jeugdlectuur LATENT TALENT.

Dat wil zeggen: hier ligt een boek vóór U van een tot nu
toe onbekende schrijver of schrijfster, dat door een zeer
deskundige, onpartijdige jury werd uitverkoren uit bijna
300 INZENDINGEN!

Voor jongens en meisjes van 14 jaar en ouder.

Aan het juryrapport; uitgebracht door de voorzitter, de
auteur Cor Bruijn, ontlene wij het volgende:

*'Het onverwachte, ongemeen grote aantal inzendingen was
er het verblijdend bewijs van, dat de firma Callenbach
niet mistastte, toen ze de poging ondernam om 'latent ta-
lent' naar het licht te brengen. Wat ons bijzonder trof was
de veelal blijmoedige geest, waarin een en ander werd
verhaald. Met welk een vreugde en toewijding is er door
de auteurs gewerkt!'*

KINDERBOEKEN EN VREUGDE - twee begrippen die bij elkaar
horen.

Een bekroond boek van

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH N.V. - NUKERK